

21  
1935

# «HET BRUUJSEL»

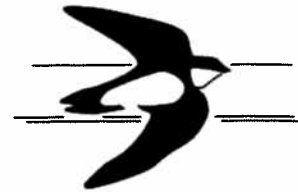


**VOGELWACHT**

**UDEN E.O.**



# Wat doet Vogelwacht Uden?



- \* **Vogelwacht Uden e.o. is een actieve, zelfstandige vereniging die zich inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit door middel van gezamenlijke activiteiten, zoals:**

- Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
- Excursies naar prachtige natuurgebieden in Nederland.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubhuis, De Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor jong en oud.
- Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
- Voorlichting op tentoonstellingen.
- Publicaties in diverse media en tijdschriften.

- \* **Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:**

- Plaatsen en onderhouden van nestkasten.
- Wintervoeding (in geval van strenge en langdurige vorst).
- Herstel en beheer van natuurgebieden in de directe omgeving.
- Beheer en onderhoud van de oeverwaluwanwand op Hemelrijk.
- Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.

- \* **Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:**

- Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en het trekvogelproject.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de Vogelwet.

- \* **Andere activiteiten zijn:**

- Het onderhouden van het gezamenlijk onderkomen t.b.v. de stichting Kinderboerderij, het I.V.N. - afdeling Uden en Vogelwacht Uden e.o.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N.
- Het uitgeven van een eigen clubblad, "Het Bruujssel".

- \* **Lidmaatschap en inschrijving:**

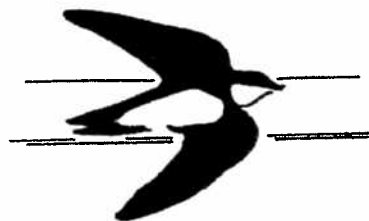
- De jaarcontributie bedraagt f 25,= per persoon.
- Gezinsleden betalen f 10,=
- Het eenmalig inschrijfgeld bedraagt f 5,=
- Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

- \* **Voor inlichtingen en lidmaatschap:**

- Secretariaat: Jan-Willem Hermans, Broekmorgen 28 - 5401 PK UDEN,  
Telefoon: 0413-269804



# VOGELWACHT UDEN E.O.



- Voorzitter** : Peter Wienbelt  
Den Brier 112, Uden  
Tel.: 0413-330758
- Secretaris** : Jan-Willem Hermans  
Broekmorgen 28, Uden  
Tel.: 0413-269804
- Penningmeester** : Bart Gevers  
Hornstraat 6, Uden  
Tel.: 0413-260613
- Bestuursleden** : Piet van der Voort, Jan van Bergen en Mark Poulussen.
- Bank** : ABN-AMRO Uden rek.nr.: 60.99.68.254

---

## "HET BRUUJSEL"

---

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

- Redactie** : Margreet Hoefnagels, Anita van den Acker,  
Rianne de Groot, Jan-Willem Hermans, John Hermans,  
Aad van Toor, Don-Alexander van Bergen en Peter Noy.
- Redactieadres** : Peter Noy  
Eikenwal 186, Uden  
Tel.: 0413-251691
- Tekeningen** : Archief en tijdschriften.
- Typewerk** : Rianne de Groot en Anita van den Acker.
- Druk/Verspreiding** : Theo Thijssen en Wim Hoefs.  
(met medewerking van basisschool "De Palster")

---

"HET BRUUJSEL" verschijnt 4x per jaar in een oplage van 125 exemplaren

---

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.



# Het Bruujsel, nummer 2, 1998

Colofon .....	Redactie	1
Inhoudsopgave .....	Redactie	2
Mededelingen Redactie .....	Margreet Hoefnagels	3
Mededelingen Bestuur .....	Jan-Willem Hermans	4
Voorjaarsexcursie 1998 (inleiding) .....	Peter Noy	5
Donderdag, 21 mei 1998 .....	Liesbeth Verkaar	6
Vrijdag, 22 mei 1998 .....	Don-Alexander van Bergen	7
Zaterdag, 23 mei 1998 .....	Jopie Jonkers	8
Zondag, 24 mei 1998 .....	Dinie van de Heuvel	9
Vogelwaarnemingen Voorjaarsexcursie 1998 .....	Jopie Jonkers	10
Paapje in de Maashorst? .....	Jan-Willem Hermans	11
Succesvol bezoek Vogelwacht aan Lippstadt .....	Peter Wienbelt	12
Belgisch bezoek aan Vogelwacht Uden .....	Jan-Willem Hermans	13
Goed jaar Udense Kersenboomgaard .....	Jan-Willem Hermans	14
Terug naar het paradijs .....	Peter Wienbelt	16
Excursie op het Hemelrijk .....	Aad van Toor	18
Telefoon-belronde .....	Peter van de Braak	19
V.L.U. heeft er weer een seizoen opzitten! .....	Willem Peters	20
Het V.L.U. nooit als de zon .... schijnt!! .....	Willem Peters	20
Voorjaarsvakantie op Terschelling .....	Aad van Toor	21
Vogel onder de loep ... De Zanglijster .....	Pedro van den Acker	22
Wetenswaardigheden ... ..	John Hermans	24
Hoera, vier merelbabytjes! .....	Adrie Nijssen	26
Bijzondere avondwandeling Estersbroek! .....	Jos van Hezewijk	29
Vogelreis naar Wit-Rusland .....	John Hermans	30
Nesthaar .....	Adrie Nijssen	33
Jaarverslag Werkgroep Kerkuilen .....	John Hermans	34
Vaarexcursie De Weerribben .....	Peter Noy	36
Bijzondere Waarnemingen .....	Peter van de Braak	38
Avondwandeling de Leijgraaf .....	Aad van Toor	40
Een maandagavondwandeling op dinsdagavond .....	Liesbeth Verkaar	41
De aanschaf van een verrekijker .....	Peter Noy	42
Vogelwacht - Winkel .....	Aad van Toor	46
Advertenties .....	Bestuur	47



## Mededelingen Redactie

De eerste hete dagen hebben we achter ons. We weten weer hoe het voelt: tropische temperaturen op de werkplek. Bij de meesten van ons komt de reislust dan weer naar boven. Niet alleen "bakken in het zand", maar met de kijker om de schouder rustig een plekje zoeken en dan maar zien wat er voorbij komt....

Aan dit Bruujssel is die trekluist af te lezen. We hebben allerlei reisverslagen. Uit het verre Wit-Rusland van John Hermans; uit Zuid-Limburg van een enthousiaste groep vogelaars die een aantal bungalows met Hemelvaart hebben gedeeld.. Van Terschelling, waar Aad van Toor begin mei was. Hij schrijft ook, dichtbij huis, over de avondwandeling op het Hemelrijk, waar maar liefst 25 mensen aan hebben deelgenomen. Ook een verslagje van de wandeling langs de Leijgraaf is opgenomen in dit blad. Peter Wienbelt vertelt over de uitwisseling met Lippstadt en Jan-Willem haalt Belgen-moppen op van 24 mei jongstleden! Hij heeft ook nog nieuws van de kersenboomgaard aan de Patrijsweg. Voor de nieuwe leden heeft Aad van Toor een overzicht van verrekijkers en telescopen samengesteld. Hij wijst de lezer op de vele factoren die een rol spelen bij de aanschaf van een kijker.

Dan hebben we ook nog onze vaste rubrieken: de mededelingen van het Bestuur door onze secretaris Jan-Willem Hermans. Zijn broer John en Peter van de Braak hebben weer heel wat wetenswaardigheden en bijzondere waarnemingen bijeen gesprokkeld. Misschien weten ze wat meer te vertellen over de broedende bosuilen bij de blokhut... En hoe het verder gaat met de inventarisatie. Wat niet mag ontbreken is het enthousiaste V.L.U.. Coördinator Willem Peters vertelt! Pedro van den Acker neemt de Zanglijster onder de loep. Het interview met ons actieve lid, Wil Verbossen laat nog even op zich wachten, maar zal zeker in het volgende Bruujssel worden geplaatst. Tot slot heeft Jos van Heezewijk een lezenswaardige impressie van de laatste avondwandeling in het Estersbroek bij de Redactie ingeleverd en Peter Noy vertelt over de vaarexkursie in het Natuurgebied De Weerribben.

Wij van de redactie wensen jullie een warme zomer met veel vogelplezier. Misschien vinden we elkaar bij een pilsje op een terrasje, lezend in .... dit Bruujssel!!

Namens de Redactie,  
Margreet Hoefnagels

\*\*\*\*\*

P.s.: De Redactie is dank verschuldigd aan al degenen die keer op keer de pen of computer gebruiken om dit blad van prachtige copy te voorzien. Ook onze trouwe seniorenclubleden, die vele uurtjes kwijt zijn aan het kopiëren en verspreiden van dit blad. En last but not least de adverteerders die door hun financiële bijdrage de kopieerkosten verlichten.



# Mededelingen Bestuur

## Nieuwe leden

De vereniging groeit nog steeds!! Ook nu zijn er weer enkele nieuwe leden bijgekomen, vanaf deze plaats wensen wij alle nieuwe leden een leuk en vogelrijk lidmaatschap toe. Informeer eens bij een werkgroep en sluit u aan als actief lid.

## Oost-Brabantse vogeldag

Vorig jaar hebben wij deze dag voor het eerst in Oost-Brabant georganiseerd, met de hoop dat ook andere groepen dit overnemen. Welnu, de fakkel is overgenomen door de Vogelwerkgroep De Kempen, die nu volop bezig is met de voorbereiding voor de dag van dit jaar. Deze dag zal in het teken staan van bekenherstel en het project IJsvogel. De precieze invulling van de dag is nu nog niet rond, maar wij willen iedereen vragen deze dag alvast te reserveren in zijn agenda. De dag wordt gehouden op zondag 27 september a.s. Meer informatie volgt via de maandagenda.

## Belgisch bezoek

Op zondag 24 mei jl. hebben enkele Udense vogelaars een groep Belgische natuurliefhebbers rondgeleid. De deelnemers van Natuurvereniging "Wielewaal-Antwerpen-Centrum" waren niet alleen zeer onder de indruk van de vogelrijkdom en de uitgestrekte natuurgebieden, maar ook van ons onthaal en enthousiaste uitleg. De dialoog en uiteenzetting over het gebied werden zeer gewaardeerd, zoals een van de deelnemers ons nog liet weten. Meer over dit bezoek leest u verder in dit Bruijsel.

## Werkgroep Oeverwaluwen

Marc Poulussen neemt het coördinatorschap over van Jan-Willem Hermans. Er moet de komende jaren veel gedaan worden om de oeverwaluwen voor het Hemelrijk te behouden. Hopelijk kan Marc een beroep doen op iedereen om deze klus te klaren.

Namens het Bestuur,  
Jan-Willem Hermans

Telefoon: 0413-269804





# Voorjaarsexcursie Zuid-Limburg

## Inleiding

Het is al weer enige tijd geleden dat we met veertien enthousiastelingen vier dagen in Zuid-Limburg zijn geweest. Ditmaal hadden we een drietal luxe bungalows afgehuurd, wat zeer in de smaak viel bij de excursiegangers. In tegenstelling tot het vorig jaar, waarin we de provincie Zeeland nader hebben verkend, is het Limburgs heuvellandschap zeer de moeite waard om er korte of lange wandelingen te organiseren. In totaal hebben we die vier dagen een tiental routes verkend van ca. anderhalf uur tot in totaal zes uur. Al lopend langs de Geul of Gulp kom je tot verrassende vergezichten. De hier nog aanwezige kleinschalige weidegebiedjes vind je in Nederland niet vaak meer terug. Kortom een schitterende entourage om een aantal dagen te verblijven. Helaas moest Maria Bekx op het laatste moment vanwege haar gezondheid afzeggen. Wij hopen dat zij er volgend jaar weer bij kan zijn.

De deelnemers aan deze meerdaagse excursie waren: Aad en Mies van Toor, Simon Koopmans, Liesbeth en Ramon Verkaar, Chris van Lieshout, Don-Alexander van Bergen, Dinie en Leo van de Heuvel, Jopie en Gemit Jonkers, Jos van Heezewijk en Ingrid Kok en Peter Noy. Na een tussenstop, bij Nederweert, kwam de groep in de loop van de ochtend bij kasteel Elsloo aan. Zoals beloofd in het vorige Bruusel zouden wij de thuisblijvers op de hoogte brengen van onze belevenissen. Liesbeth, Don-Alexander, Jopie en Dinie hebben hun uiterste best gedaan om een aantal (spannende) belevenissen aan het papier toe te vertrouwen. Ga er maar eens goed voor zitten, want zij hebben heel wat meegeemaakt!! Tot slot wil ik Mies en Aad van Toor bedanken voor hun uitstekende hulp bij het inkopen van de spullen en het verzorgen van de maaltijden. Iedereen bedankt voor de gezellige dagen en tot volgend jaar!

Peter Noy



# Verslag Voorjaarsexcursie ... door Liesbeth

## Donderdag 21 mei 1998

Op Hemelvaartsdag 21 mei verzamelden we om negen uur bij de Groenhoeve. Althans, sommigen van ons, want Jos en Ingrid kwamen pas in de namiddag en Gerrit, Jopie, Leo en Dinie pikten we op bij Nederweert. Eerst hebben we Don Alexander in Zeeland opgehaald en Chris thuis. Peter, Aad, Mies en Simon zaten in de andere auto. In totaal waren we met veertien personen.



Onze tweede stop (voorbij Nederweert) was kasteel Elsloo. Het ligt ten zuiden van Geleen en ten westen van vliegveld Beek. Op het terras van het kasteel hebben we koffie gedronken. Maar het vogelaarsbloed van verschillende onder ons begon te kriebelen, dus gingen we maar snel wandelen in de prachtige kasteeltuin. Tegenwoordig heet dit het Bunderbos. Het is een oud bos met schitterende oude bomen waar we de boomklever uitgebreid konden bekijken. Heel veel zwartkoppen gehoord en die klinken zo mooi in zo'n oud bos, net of ze meer echo hebben. Ook de wiewaal hoorden we. Er stond een beuk met twee verschillende soorten bladeren, heel apart volgens onze boomkenner Chris. Veel bloemen waren er te bewonderen: koekoeksbloem, vergeet-me-niet, boterbloem, aronskelk en heel veel daslook, velden vol en het rook sterk naar uien. We moesten op een gegeven moment onder het spoor door. Een tunnel met een smal pad en een watertje ernaast. Het was er pikdonker en je moest dus op de fast lopen! Een stap verkeerd en je lag in het water. We hebben ook verschillende bomen met de maretak gezien. Hij hoort bij de vogellijmachtigen en is een halfparasiet. Met Kerstmis mag je een meisje kussen als ze onder de maretak of mistletoe staat. Hij komt vooral in Zuid-Limburg voor. Hierna gingen we terug naar de auto's en reden we naar Maastricht. Daar zijn we elkaar bijna kwijtgeraakt in het drukke verkeer. We reden richting St. Pietersberg naar de mergelgroeve. Hier heeft vorig jaar de Oehoe gebroed. Het was een hele stijl wand en beneden liep de Maas. In een van de gaten waren kauwtjes aan het broeden. Ook vlogen er vele zwaluwen. Ze scheerden over het water. De Oehoe was helaas niet meer te bekennen. Dus gingen we terug naar de auto's richting bungalows. Reevallis is het hoogst gelegen park van Nederland. Het is een mooi eenvoudig park, geen poespas en maar zestig huisjes. Er was alles aanwezig wat we nodig hadden. De kamers werden verdeeld en we gingen ons installeren en even rusten. Mies was onze kok (hartelijk dank Mies!) en we hebben wat met tafels gesleept zodat we gezamenlijk konden eten. Op het nieuws hoorden we die avond het aftreden van Souharto (president van Indonesië). 's Avonds hebben we nog een avondwandeling gemaakt. Veel tarwevelden en piepkleine dorpjes en vergezichten hebben we bewonderd. De omgeving is er werkelijk prachtig. Na toch wel een vermoeiende eerste dag gingen we niet te laat slapen. Ramon en ik hebben een paar heerlijke dagen gehad, en ik wil Peter langs deze weg nogmaals bedanken voor de zeer goede en verzorgde organisatie!

**P.s.:** Dankzij de hele groep met zijn vogelkennis, Don Alexander met zijn loepje en Chris met zijn bomen-/bloemenkennis heb ik deze dagen weer veel geleerd!

Liesbeth Verkaar



# Verslag Voorjaarsexcursie ... door Don Alexander

Vrijdag 22 mei 1998

Rond zeven uur stonden de meeste mensen op en volgens mij had het grootste gedeelte goed geslapen. Vlak voor het ontbijt brak er nog de nodige hilariteit uit, omdat we dachten dat er een nieuwsbericht was gekomen dat de paus overleden zou zijn; dat bleek echter een vergissing. De persoon die het als eerste meldde, zou de komende dagen nog veel daarmee voor de gek gehouden worden. Rond de klok van achten zaten we aan het ontbijt. Er was voor werkelijk alles gezorgd: allerlei soorten brood, vleeswaren, jam, hagelslag etc. Nadat we de afwas gedaan hadden, werden de rugzakken ingepakt en begonnen we aan een mooie route van Vijlen naar Mechelen (maar wel met een grote omweg).

Bij de kerk in Vijlen doken we een klein paadje in, waar we uitkwamen in een weiland waar koeien vrij rondliepen en fruitbomen stonden. Even later liepen we op een weg met aan weerszijde prachtige boerderijtjes. Hier zagen we de gekraagde roodstaart en kneu. Onderweg wilde Leo graag een groepsfoto maken, met als achtergrond het dal waar Vijlen in lag. We moesten over het schrikdraad stappen om op de juiste plaats te gaan staan. We liepen daarna door naar het Vijlerbosch, waar we het goudhaantje, kuifmees en zwarte mees hoorden. Bij wat bankjes rustten we uit en nadat we wat gedronken hadden splitste de groep zich in tweeën. Ramon, Jos en ik liepen een korte weg door het bos, terwijl de rest de lange route over de verharde weg koos. Natuurlijk waren wij veel sneller en hadden vele mooiere dingen gezien als de rest (?), maar we liepen wel de koffie met Limburgse vlaai mis die de rest genuttigd had in een klein restaurant. We vervolgden onze weg naar een watermolen (Volmolen), waar we grote gele kwikstaart verwacht hadden, maar helaas liet hij zich niet zien. Wel verschillende huiszwaluwen die onder de dakpannen hun nestje hadden. Een bruidspaar dacht leuke foto's te kunnen maken bij de watermolen en forceerden een slot om nog mooiere plaatjes te kunnen schieten, maar de eigenaar was daar niet van gediend en stuurde ze weg. Wij hadden wel schik om die woordenwisseling te volgen. Daarna liepen we weer verder richting Mechelen. Bij het beekje wat links van ons stroomde dacht Christ een ijsvogeltje te zien, maar hij bleef de enige die hem had gezien. Wel zag ik opeens weidebeekjuffers (libellen). Met behulp van een insectenpotje kon ik er een vangen en aan de groep laten zien. Iedereen vond hem prachtig. Echt spectaculair qua vogels was het niet, maar de omgeving was gewoon prachtig.

Bij Mechelen aangekomen splitste de groep zich weer. Leo wilde verder liften, Aad, Mies, Simon en ik wilden richting Vijlen gaan en de rest wilde nog eerst wat drinken. Mijn groepje was om drie uur weer terug in Vijlen (onderweg hoorden we nog een paar spotvogels, tuinfluiters en zwartkoppen). De andere groep had nog putters gezien. Nadat we allemaal bekomen waren van de lange tocht, werd er weer heerlijk gegeten; chili con carne. Als dagafsluiting liepen de meesten nog een avondwandeling in de omgeving. Thuisgekomen was iedereen zo moe, dat we snel naar bed gingen om voldoende krachten te sparen voor morgen.



Don-Alexander van Bergen

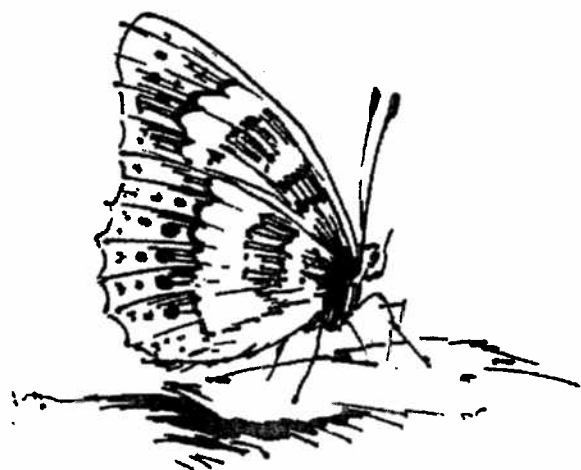


# Verslag Voorjaarsexcursie ... door Jopie

Zaterdag 23 mei 1998

Na een heerlijk ontbijt zijn we omstreeks half tien vertrokken richting Vaals, voor een wandeling rond kasteel Vaalsbroek. Het is een prachtig kasteel en een schitterend park met eeuwen-oude bomen. Nadat het hek van de kasteeltuin voor ons geopend is, kunnen we beginnen aan onze wandeling. We hebben een hele goede gids, namelijk Chris van Lieshout. Als eerste valt meteen op een reuze slangenden of apenboom, de "araucaria araucana". Hij staat in bloei met machtige grote kegels, zo groot als een voetbal, boven in de boom. Dan zien we weer zo'n reus, de "sequoiadendron giganteum", een mammoetboom. Deze kan wel drieduizend jaar worden, aldus Chris. In het Yellowstone Park in Amerika gaat een snelweg onder zo'n reuzeboom door. Dan weer een prachtig exemplaar, een hemelboom, de "ailanthus altissima". Hij heeft esachtige vruchten en lijkt ook op een es, maar het blad is drie keer groter. Vervolgens een moerascypres (taxodium distichum), een naaldverliezende conifeer en vervolgens een prachtige den, de "pinus nigra nigra", een oostennijkse den van wel minstens tweehonderd jaar, volgens Chris. Ook veel inlandse bomen, zoals kastanje, tamme kastanje, es, moeraseik, rode beuk, haagbeuk, linde allemaal tussen de twee- en driehonderd jaar oud. U ziet, we hebben meer naar de bomen gekeken dan naar de vogeltjes.

Teruggekeerd bij de kasteelpoort worden we verwelkomd door twee charmante dames. Er is hier namelijk een stempelpost voor een B.M.W. Oldtimers rally. Een van de dames geeft ons uitleg over het park en het kasteel. Het kasteel dateert al van 1420. Het is vele malen van eigenaar verwisseld en verbouwd. In 1761 is het gekocht door Johan Arnold van Clermont, een lakenfabrikant uit Aken. Hij is er gaan wonen en heeft in 1786 het park aangelegd en beplant met bomen en struiken afkomstig uit landen waarmee hij voor lakenprodukten zaken deed. Het park is aangelegd in de vorm van het menselijk lichaam, met romp en hoofd als vijver. Thans is er in het kasteel een hotel, conferentie- en evenementen centrum gevestigd. Na nog getrakteerd te worden op een stukje kaas met vlaggetje gingen we verder, want Peter had nog veel meer in petto voor ons.



We reden naar Slenaken voor een wandeling langs de Gulp. Na een lekker kopje koffie gedronken te hebben, begonnen we aan de wandeling beneden in het Gulpdal. Don Alexander was op insektenjacht, met zijn loep-potje. Hij liet ons zien: de schorpioenvlieg, soldaatje, bloedvleksucade, bont zandoogje en vlakbij het water beekjuffers. Mooie blauwe libellen met een zwarte vlek aan 't uiteinde van de vleugels. De weg terug ging via de Zuidhelling, gedeeltelijk door bos. Daar hoorden we het vuurgoudhaantje en de europese kanarie. Aan het eind van de wandeling gingen we even heerlijk in het zonnetje zitten bovenaan de Zuidhelling om te wachten op de achterblijvers. Daar ontdekte Jopie een koninginpage, dit is een zeer

zeldzame vlinder in Nederland. Don Alexander was nog juist op tijd en heeft hem ook kunnen bewonderen, voor het eerst in z'n leven. Toen we weer weg wilden gaan zat er op het pad een meikever. De dag kon niet meer stuk na al deze mooie waarnemingen. Nu



weer verder, want Peter wilde met ons nog naar het Savelsbos en naar de waterplassen bij de Maas in de buurt van Maastricht. Het werd maar een korte wandeling in het Savelsbos. Bij de waterplassen hebben we wat langer gewandeld. Daar zagen we een fuut met drie jongen op de rug, blauwe reiger, wilde eend, meeuw, ook wel gehoord maar niet gezien een rietzanger. Heel voldaan keerden we weer terug naar Vaals, maar nu om lekker te gaan uit eten. Na even wat rondgewandeld te hebben vonden we een restaurant dat ons wel wat leek. De tafels werden bij elkaar geschoven. Er was plek voor tien personen. Dat kwam goed uit want vier van onze groep wilden graag naar een Grieks restaurant. Leo had weer zoals gewoonlijk een mooie opmerking: "Morgen is het zondag, dan gaan we naar de Mis. 't Is bij ons altijd mis". We hadden heerlijk gegeten en het was gezellig. Een fijn slot van een zeer geslaagde dag met mooie waarnemingen.

**P.s.:** Nog even wat over de oehoe bij de ENCI in Maastricht. Deze is niet verdreven, maar woont op een ander plek op het ENCI-terrein, aldus een vogelaar van de vogelwerkgroep uit Weert. Waar precies heeft hij niet verteld. Misschien horen we dat later nog wel. In ieder geval is het fijn dat hij er nog woont.

Jopie Jonkers

\*\*\*\*\*

## Verslag Voorjaarsexcursie ... door Dinie



### Zondag 24 mei 1998

Omdat het zondag was mochten we een half uur uitslapen. 's Morgens zijn we om half acht opgestaan. Op het platje achter de bungalow was het heerlijk in de zon, we hoorden meteen de veldleeuwerik, zwarte roodstaart en de geelgors al. Om half negen was het weer gezamenlijk ontbijten, daarna meteen de borden en pannen e.d. weer over de huisjes verdeeld (alles klopte geloofde ik). Vervolgens hebben we nog een fijne wandeling gemaakt naar Lemiers, een klein dorpje in de buurt. De spotvogel en de geelgors hebben we goed kunnen bekijken, ook de glanstor dankzij het wonderpotje van Don Alexander.

Onderweg kwamen we langs kasteel Lemiers, wat dateert uit 1741. Het hek stond open dus iedereen wilde de tuin bekijken (Leo zelfs meer) tot de bewoners iedereen wegstuurden. In café "Oud Lemiers" hebben we een kopje koffie gedronken, daarna de wandeling weer voortgezet. Liesbeth ontdekte een roek in het veld tussen de kraaien. Later nog iemand een patrijs. Als er niet veel te zien was werden er moppen getapt. Vlakbij de bungalow ontstond er een discussie wat we nu zagen, de grasmus of de braamsluiper, het was de laatste. Nadat de lunchpakketjes waren genuttigd hebben we afscheid genomen van iedereen. Wij waren met Gerrit en Jopie meegereden en waren rond half vier thuis.

Het waren voor mij vier heerlijke dagen waarin ik veel heb geleerd over vogels, planten, bomen en insecten. Daarvoor wil ik iedereen bedanken, zeker Peter voor de goede organisatie. Mensen bedankt en misschien tot volgend jaar.

Dinie van de Heuvel



## Vogelwaarnemingen Voorjaarsexcursie 1998

- |                        |                       |
|------------------------|-----------------------|
| 01. Aalscholver        | 39. Merel             |
| 02. Blauwe Reiger      | 40. Nijlgans          |
| 03. Boerenzwaluw       | 41. Patrijs           |
| 04. Boomklever         | 42. Pimpelmees        |
| 05. Boomkruiper        | 43. Putter            |
| 06. Braamsluiper       | 44. Rietzanger        |
| 07. Brandgans          | 45. Ringmus           |
| 08. Buizerd            | 46. Roek              |
| 09. Ekster             | 47. Roodborst         |
| 10. Europese Kanarie   | 48. Scholekster       |
| 11. Fazant             | 49. Sperwer           |
| 12. Fuut               | 50. Spotvogel         |
| 13. Geelgors           | 51. Spreeuw           |
| 14. Gele Kwikstaart    | 52. Staartmees        |
| 15. Gierzwaluw         | 53. Tafeleend         |
| 16. Goudhaantje        | 54. Tijftjaf          |
| 17. Grasmus            | 55. Torenavalk        |
| 18. Graspieper         | 56. Tortel            |
| 19. Grauwe Gans        | 57. Tuinfluiter       |
| 20. Groene Specht      | 58. Turkse Tortel     |
| 21. Groenling          | 59. Veldleeuwerik     |
| 22. Grote Bonte Specht | 60. Vink              |
| 23. Grote Lijster      | 61. Vlaamse Gaai      |
| 24. Heggemus           | 62. Vuurgoudhaantje   |
| 25. Holenduif          | 63. Waterhoen         |
| 26. Houtduif           | 64. Wielewaal         |
| 27. Huismus            | 65. Wilde Eend        |
| 28. Huiszwaluw         | 66. Winterkoning      |
| 29. Kauw               | 67. Witte Kwikstaart  |
| 30. Kievit             | 68. Zanglijster       |
| 31. Kneu               | 69. Zilvermeeuw       |
| 32. Knobbelzwaan       | 70. Zwarte Kraai      |
| 33. Koekoek            | 71. Zwarte Mees       |
| 34. Kokmeeuw           | 72. Zwarte Roodstaart |
| 35. Koolmees           | 73. Zwarte Zwaan      |
| 36. Kuifeend           | 74. Zwartkop          |
| 37. Kuifmees           |                       |
| 38. Meerkoet           |                       |



weer verder, want Peter wilde met ons nog naar het Savelsbos en naar de waterplassen bij de Maas in de buurt van Maastricht. Het werd maar een korte wandeling in het Savelsbos. Bij de waterplassen hebben we wat langer gewandeld. Daar zagen we een fuut met drie jongen op de rug, blauwe reiger, wilde eend, meeuw, ook wel gehoord maar niet gezien een rietzanger. Heel voldaan keerden we weer terug naar Vaals, maar nu om lekker te gaan uit eten. Na even wat rondgewandeld te hebben vonden we een restaurant dat ons wel wat leek. De tafels werden bij elkaar geschoven. Er was plek voor tien personen. Dat kwam goed uit want vier van onze groep wilden graag naar een Grieks restaurant. Leo had weer zoals gewoonlijk een mooie opmerking: "Morgen is het zondag, dan gaan we naar de Mis. 't Is bij ons altijd mis". We hadden heerlijk gegeten en het was gezellig. Een fijn slot van een zeer geslaagde dag met mooie waarnemingen.

**P.s.:** Nog even wat over de oehoe bij de ENCI in Maastricht. Deze is niet verdreven, maar woont op een ander plek op het ENCI-terrein, aldus een vogelaar van de vogelwerkgroep uit Weert. Waar precies heeft hij niet verteld. Misschien horen we dat later nog wel. In ieder geval is het fijn dat hij er nog woont.

Jopie Jonkers

\*\*\*\*\*

## **Verslag Voorjaarsexcursie ... door Dinie**



### **Zondag 24 mei 1998**

Omdat het zondag was mochten we een half uur uitslapen. 's Morgens zijn we om half acht opgestaan. Op het platje achter de bungalow was het heerlijk in de zon, we hoorden meteen de veldleeuwerik, zwarte roodstaart en de geelgors al. Om half negen was het weer gezamenlijk ontbijten, daarna meteen de borden en pannen e.d. weer over de huisjes verdeeld (alles klopte geloofde ik). Vervolgens hebben we nog een fijne wandeling gemaakt naar Lemiers, een klein dorpje in de buurt. De spotvogel en de geelgors hebben we goed kunnen bekijken, ook de glanstor dankzij het wonderpotje van Don Alexander.

Onderweg kwamen we langs kasteel Lemiers, wat dateert uit 1741. Het hek stond open dus iedereen wilde de tuin bekijken (Leo zelfs meer) tot de bewoners iedereen wegstuurden. In café "Oud Lemiers" hebben we een kopje koffie gedronken, daarna de wandeling weer voortgezet. Liesbeth ontdekte een roek in het veld tussen de kraaien. Later nog iemand een patrijs. Als er niet veel te zien was werden er moppen getapt. Vlakbij de bungalow ontstond er een discussie wat we nu zagen, de grasmus of de braamsluiper, het was de laatste. Nadat de lunchpakketjes waren genuttigd hebben we afscheid genomen van iedereen. Wij waren met Gerrit en Jopie meegereden en waren rond half vier thuis.

Het waren voor mij vier heerlijke dagen waarin ik veel heb geleerd over vogels, planten, bomen en insecten. Daarvoor wil ik iedereen bedanken, zeker Peter voor de goede organisatie. Mensen bedankt en misschien tot volgend jaar.

Dinie van de Heuvel



## Vogelwaarnemingen Voorjaarsexcursie 1998

- |                        |                       |
|------------------------|-----------------------|
| 01. Aalscholver        | 39. Merel             |
| 02. Blauwe Reiger      | 40. Nijlgans          |
| 03. Boerenzwaluw       | 41. Patrijs           |
| 04. Boomklever         | 42. Pimpelmees        |
| 05. Boomkruiper        | 43. Putter            |
| 06. Braamsluiper       | 44. Rietzanger        |
| 07. Brandgans          | 45. Ringmus           |
| 08. Buizerd            | 46. Roek              |
| 09. Ekster             | 47. Roodborst         |
| 10. Europese Kanarie   | 48. Scholekster       |
| 11. Fazant             | 49. Sperwer           |
| 12. Fuut               | 50. Spotvogel         |
| 13. Geelgors           | 51. Spreeuw           |
| 14. Gele Kwikstaart    | 52. Staartmees        |
| 15. Gierzwaluw         | 53. Tafeleend         |
| 16. Goudhaantje        | 54. Tijftjaf          |
| 17. Grasmus            | 55. Torenavalk        |
| 18. Graspieper         | 56. Tortel            |
| 19. Grauwe Gans        | 57. Tuinfluiter       |
| 20. Groene Specht      | 58. Turkse Tortel     |
| 21. Groenling          | 59. Veldleeuwerik     |
| 22. Grote Bonte Specht | 60. Vink              |
| 23. Grote Lijster      | 61. Vlaamse Gaai      |
| 24. Heggemus           | 62. Vuurgoudhaantje   |
| 25. Holenduif          | 63. Waterhoen         |
| 26. Houtduif           | 64. Wielewaal         |
| 27. Huismus            | 65. Wilde Eend        |
| 28. Huiszwaluw         | 66. Winterkoning      |
| 29. Kauw               | 67. Witte Kwikstaart  |
| 30. Kievit             | 68. Zanglijster       |
| 31. Kneu               | 69. Zilvermeeuw       |
| 32. Knobbelzwaan       | 70. Zwarte Kraai      |
| 33. Koekoek            | 71. Zwarte Mees       |
| 34. Kokmeeuw           | 72. Zwarte Roodstaart |
| 35. Koolmees           | 73. Zwarte Zwaan      |
| 36. Kuifeend           | 74. Zwartkop          |
| 37. Kuifmees           |                       |
| 38. Meerkoet           |                       |

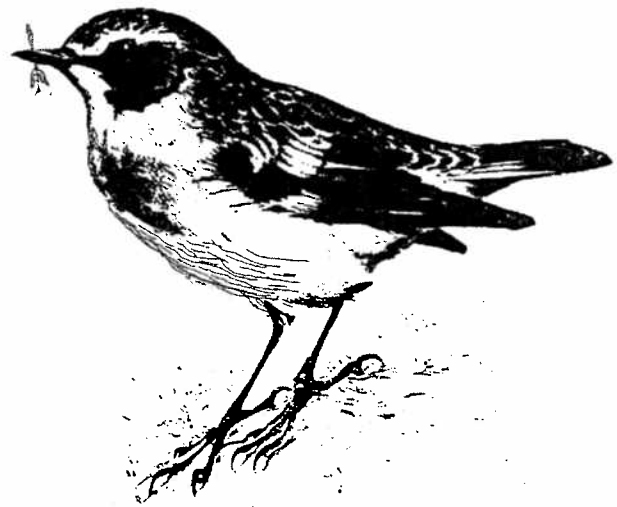




## Paapje in de Maashorst?

Op 31 mei 1998 kwam ik nog een koppeltje paapjes tegen, midden in het begrazingsgebied. Het paapje (*Saxicola rubetra*) of, zoals we de vogel tegenwoordig moeten noemen de paap, is een echte trekvogel. Dit in tegenstelling tot de er aan verwante roodborsttapuit. Het paapje overwintert nooit in Europa, maar trekt naar de Afrikaanse Savannen, zuidelijk tot in Angola. Het paapje lijkt wel een beetje op de roodborsttapuit. De zwarte kop van de roodborsttapuit ontbreekt echter en de vogels hebben een duidelijke oogstreep. In de vlucht zijn bij het mannetje de witte vlekken op vleugel en staart opvallend. In de trektijd zien we regelmatig paapjes op de Maashorst. Echter waarnemingen na midden mei kunnen duiden op broedvogels. Ruig grasland is het terrein wat de vogel prefereert. De roodborsttapuit is iets minder kieskeurig, wordt het terrein nog ruiger dan heb je dus kans op deze prachtige vogel. Als we deze vogel als broedvogel mogen begroeten, wil dat zeggen dat het beheer op de goede weg is en mogelijkheden biedt voor nog veel meer soorten. Het paapje voedt zich met vlinders, motten en vliegen, die gewoonlijk vanaf grasstengels verzameld worden. Hij vangt ook wel eens zwevende insecten op de manier van een vliegenvanger. Het nest ligt buitengewoon goed verschoolen tussen graspollen, onder dode varens of in gras aan de voet van een struik. Het nest wordt hoofdzakelijk door het vrouwtje gebouwd van droog gras op een ondergrond van harder gras en mos. Het is van binnen met fijner materiaal afgewerkt, maar zonder haar of veren. Het legsel omvat meestal vijf of zes eieren, die twee weken door het vrouwtje bebroed worden. De jongen blijven eenzelfde periode in het nest en verlaten het al voor ze volgroeid zijn.

Dat het paapje een zeldzame broedvogel is in Brabant kunnen we lezen in het boek "Broedvogels van Midden- en Oost-Brabant" uitgegeven door de Provincie Noord-Brabant. Vermoedelijk broedden in 1986-1987 twintig tot vijftig paar paapjes in het agrarisch gebied van Midden- en Oost-Brabant. In de jaren tachtig is het aantal broedgevallen in natuurgebied uitgesproken klein, naar schatting jaarlijks vijf tot tien paar. Het totaal aantal in Midden- en Oost-Brabant bedraagt naar schatting vijftig tot vijfendertig paar. Het paapje nam in de jaren tachtig in aantal toe in de Drenthse beekdalen en plaatselijk in de duinstreek. Na een voorlopig hoogtepunt in 1989 lopen de aantallen landelijk weer terug. Het paapje kan zich waarschijnlijk alleen binnen beheers- en reservaat-gebieden handhaven. Het zal wel duidelijk zijn dat het paapje als sterk bedreigde soort opgenomen is in de Nederlandse Rode Lijst. Een reden te meer om nog sneller landbouwgebieden om te zetten in natuurgebied, zodat de Maashorst één groot natuurterrein wordt. Waarnemingen van paapjes graag doorgeven aan Peter van de Braak, zodat we hopelijk echt zekerheid krijgen dat het hier om broedvogels gaat.



Jan-Willem Hermans



## Succesvol bezoek Vogelwacht aan Lippstadt

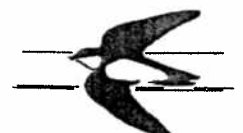
Onder deze kop heeft de oplettende Udens Weekbladlezer al de eerste berichtgeving rond dit bezoek kunnen vernemen. Voor onszelf, in ons eigen Bruujssel, hier een bijgewerkte versie van dit persbericht. Op zondag 19 april jl. heeft een achtkoppige delegatie van de Vogelwacht Uden een bezoek gebracht aan onze partnergemeente Lippstadt. We waren met de volgende groep op pad: Willy Bergmans, Chris van Lieshout, Theo Peters, Don-Alexander van Bergen, Muriëlle van Hees, de gebroeders Hermans en schrijver dezes.

We waren te gast bij de "Naturschutzbund Deutschland (NABU), Ortsgruppe Lippstadt". Enkele maanden geleden ontstond binnen de Vogelwacht het idee voor dit bezoek. Er vinden regelmatig contacten plaats op het gebied van cultuur, sport en scholen, maar vanuit de natuurbeweging was dit iets nieuws. José Huisman-de Bie, voorzitter van de jumelage-stichting, was dan ook direct zeer enthousiast over dit initiatief en zorgde voor een contactpersoon in Lippstadt. Gastheer Peter Hoffman, voorzitter van de NABU in Lippstadt zorgde voor een onvergetelijke dag. We werden in zijn riante woning zeer hartelijk ontvangen. De grootte viel overigens wel mee; Peter woonde er samen met nog een drietal families in de tijdgeest van de 60-er jaren. De ontvangst en een introductie over en weer verliep prima en het klikte eigenlijk vanaf het eerste moment. Interessant om te horen was dat wij in Uden in vergelijking met Lippstadt, waar zo'n 60.000 mensen wonen, een enorme grote natuurvereniging hebben. De Vogelwacht heeft, samen met het IVN, zo'n slordige 240 leden; de Naturschutzbund (Lippstadt e.e.) kwam niet veel verder dan 20 tot 30 mensen. Natuurmonumenten met vele honderdduizenden leden, wat voor ons al weer heel gewoon is, wordt in Duitsland en ook in andere landen met ontzag



bekeken. Wij kregen op een gegeven moment de kriebels om naar buiten te gaan en zo werd er in de buurt van Lippenrode een mooie wandeling gemaakt, onder andere langs het riviertje de Lippe en de overblijfselen van een oude vesting. Hierbij was de heer Jozep Bongartz aanwezig die het een en ander vertelde over de geschiedenis van Lippstadt en omgeving. Een voor hem moeilijke opgave omdat wij op een gegeven moment alle jaartallen vanaf 1100-zoveel met alle daarbij horende graven en graven niet meer konden bijhouden en omdat ons hart nu eenmaal harder gaat kloppen als we de eerste boerenzwaluwen weer in de kijker hebben. John Hermans had ze natuurlijk al in de Extremadura gezien maar hij telt niet mee. Tegen al zijn exotisch reisgedrag kunnen wij niet op.

Na terugkomst een uitstekende lunch in huize Hoffman. We werden zeer verwend met heerlijke soep, versgebakken broodjes, zoutstengels en een toetje en dat allemaal zelf gemaakt!! Na de lunch kregen we de wereldpremière te zien van een promotievideo die Peter Hoffmann had gemaakt over de Andreassee. Twee jaar werk en veertig uur film teruggebracht tot een prachtige half uur durende videoband. Als het goed is krijgen we een kopietje thuisgestuurd, dus die kunnen we wel een keer na een ledenvergadering tonen. Daarna mochten we het allemaal in het echt zien en dus werd een bezoek gebracht aan de Zachariassee, een van de vele zandwinningsplassen in de buurt. De Zachariassee is een beschermd natuurgebied waardoor het een zeer interessant gebied is voor zowel flora als fauna. Tijdens het bezoek aan het meer en de observatiehut kregen we bezoek van Frau doctor Eberhart van de gemeente. Mevrouw Eberhart, die binnen de gemeente verantwoordelijk is voor het Natuur- en Milieubeleid, was erg ingenomen met het Udense bezoek en was zeer geïnteresseerd in de natuurbeweging en



het overheidsbeleid in Nederland. Ook de in het Duits vertaalde brochure en de relatiegeschenken die de Gemeente Uden, in de persoon van Maria van Deventer, ter beschikking had gesteld vielen zeer in de smaak. Er was ook nog bezoek van een verslaggeefster van het dagblad in Lippstadt voor een foto en een kort interview. Tot slot nog even naar huize Hoffmann waar weer koffie en een halve kuub koek und Kuchen voor ons klaar stond en vervolgens weer naar huis. Al met al een zeer geslaagd bezoek aan de prachtige omgeving van Lippstadt, waar tussen de bedrijven door toch nog mooi 51 verschillende soorten vogels werden waargenomen. Later dit jaar zal er zeker een tegenbezoek aan Uden worden gebracht. Voor ons een uitdaging om voor onze Lippstadters een onvergetelijke dag te organiseren.

Aan een vogelreisverslag mag het lijstje met waargenomen soorten niet ontbreken: Koolmees, Tjiftjaf, Roodborst, Buizerd, Houtduif, Fitis, Winterkoning, Vink, Waterhoen, Wilde Eend, Zwarte Kraai, Meerkoet, Kuifeend, Geelgors, Kramsvogel, Witte Kwikstaart, Rietgors, Spreeuw, Blauwe Reiger, Groenling, Zwartkop, Ekster, Boeren Zwaluw, Slob-eend, Boomkruiper, Merel, Fazant, Knobbelzwaan, Kneu, Putter, Koperwiek, Zwarte Mees, Huismus, Steenuil, Canadese Gans, Nijlgans, Pimpelmees, Zanglijster, Aalscholver, Slobeend, Krakeend, Grauwe Gans, Fuut, Groenpootruiter, Tureluur, Kleine Plevier, Gele Kwikstaart, Heggemus, Kauw, Grote Bonte Specht en Staartmees.

Peter Wienbelt

\*\*\*\*\*

## Belgisch bezoek aan Vogelwacht

Op 24 mei 1998 hadden we vijftien Belgische natuurvrienden op bezoek. Deze groep is van de Belgische vogelwerkgroep de Wielewaal, afdeling Antwerpen-Centrum. Ik heb een drietal leden van deze groep vorig jaar een rondleiding gegeven op het Hemelnijk. De groep was geïnteresseerd in de oeverzwaluwwand, zodoende is het contact gelegd. Bij dit bezoek heb ik dit drietal ook de Maashorst laten zien. Vol enthousiasme vroeg men of deze excursie ook voor de gehele groep gegeven kon worden. Welnu, op zondagmorgen stonden de dames en heren op het plein in Odiliapeel gereed. Mark Poulussen, Willy Bergmans en ik besloten om eerst de Tongelaar in Mill te bezoeken. Uiteraard hoorden we hier volop de geelgors, voor onze Belgische vrienden geen alledaagse verschijning meer. Ook de nachtegalen, spotvogels, rietzangers en zelfs enkele wielewalen lieten zich zien of horen. De groep was reeds onder de indruk van dit gebied. In de middag trakteerden we onze gasten op broodjes en een dia-lezing over de Maashorst in de Groenhoeve. De mond viel open van verbazing toen ze ons clubgebouw zagen. Na de middag, versterkt met nog enkele leden van de Vogelwacht, hebben we de Maashorst verkend. In België kent men het fenomeen natuurontwikkeling nog niet. Men was dan ook zeer verbaasd dat dit hier op zo'n grote schaal plaatsvond. Uiteraard volop roodborsttapuiten, geelgorzen, gekraagde roodstaarten, grasmussen, veldleeuwerikken, boompiepers en zelfs enkele boomleeuwerikken, lieten zich zien. Men was zeer onder de indruk. De voorzitter gaf aan dat zulke gebieden bij hun in de buurt (omgeving Antwerpen) niet te vinden zijn en vroeg ons of ze nog eens van ons enthousiasme gebruik kunnen maken. Deze Belgische vrienden zien we nog vaker richting Uden komen, zoals ze op zijn Belgisch zeggen "zeker en vast!". Gidsen bedankt!!!



Jan-Willem Hermans



## Goed jaar Udense Kersenboomgaard

Vogelwacht Uden is een van de participanten in de Stichting Udense Kersenboomgaard. Het tweede jaarverslag van de stichting is inmiddels opgesteld. Hierbij een aantal leuke zaken uit dit jaarverslag.

Het jaar 1997 is voor de kersenboomgaard een groeizaam jaar geweest, waarin de bomen zich goed hebben kunnen ontwikkelen. Alle fruitbomen zijn de eerste twee jaren goed doorgekomen; geen enkele boom behoefde vervangen te worden. Op 19 juni 1997 heeft het stichtingsbestuur een bijeenkomst belegd, een zogenaamde besturedag, waarin met alle betrokken besturen en vrijwilligers op een speciale wijze werd teruggekeken naar hetgeen tot stand is gebracht.

Ook in 1997 is door een aantal vrijwilligers de kersenboomgaard beheerd, onderhouden en verfraaid. De doelstelling daarbij is om de kersenboomgaard ingepast te krijgen in een natuurlijke omgeving en daar een fraai geheel van te maken. Daarvoor zijn in 1997 diverse stappen ondernomen. Hierbij denken we met name aan de directe omgeving van de boomgaard en aan de mogelijkheid om bepaalde vogelsoorten die zich van nature ophielden in de kersenboomgaard aan te trekken. In de boomgaard zijn gedurende het hele jaar een tiental schapen aan de slag geweest om de grasmat onder de boomgaard in bedwang te houden. Zij zijn daar goed in geslaagd. Tevens is de voortuin gemaaid en gehooid en op een traditionele manier "geruiterd". Voor de jonge beplanting was dit een perfect jaar, in het vroege voorjaar betrekkelijk vochtig gevolgd door een warme zomer waarbij op zijn tijd regen viel. In het voorjaar was sporadisch de eerste bloesem te zien, echter dit heeft nog niet tot de eerste kersen geleid. Door de Vogelwacht is in overleg met de familie Van Duijnhoven (beheerder) aan de noordzijde in de nok van de schuur een kerkuilenkast geplaatst. Het eerste jaar is deze kast bezocht door houtduiven. De verwachting is dat de komende jaren de kerkuilen daar hun intrek in zullen nemen.

Diverse onderhoudswerkzaamheden hebben plaatsgevonden. Hieronder een overzicht:

\* **Inboeten/tussenplanten**

In het voorjaar zijn 25 beukenstruiken en 25 haagbeukstruiken geplant, dit ter vervanging van niet aangeslagen struiken. In het najaar zijn nog eens 40 beuken en 40 haagbeuken in de haag geplant. Een mogelijke oorzaak dat deze zo slecht aangeslagen zijn is de relatief natte bodem. Op 24 en 30 december zijn langs de Lippstadtsingel 175 planten aangebracht, bestaande uit vuilboom, gelderse roos, hazelaar, sleedoorn, beuk, haagbeuk, grauwe wilg en wilg.

\* **Inrichtingswerkzaamheden**

In februari is naast de bestaande bank een picknickbank en tafel bijgeplaatst. Dit vormt nu een fraai geheel met het informatiebord en hopelijk dat dit uitnodigend werkt naar de voorbijgangers. In de zomer zijn er twee eikenhouten poorten gehangen, een tussen de voortuin en de achterliggende kersenboomgaard en een tussen de boerderijtuin en de boomgaard.

\* **Maaien/schoffelen**

Door een aantal vrijwilligers is de voortuin in het voorjaar met een zeis gemaaid. Dit maaien ging zeer moeizaam en afgesproken is om na te gaan of er mogelijk een andere manier is. In het najaar is dit gebeurd door een geleende frontmaaier en het karwei was binnen een uur geklaard. Tevens is de beukenhaag vrij gemaakt van onkruid.



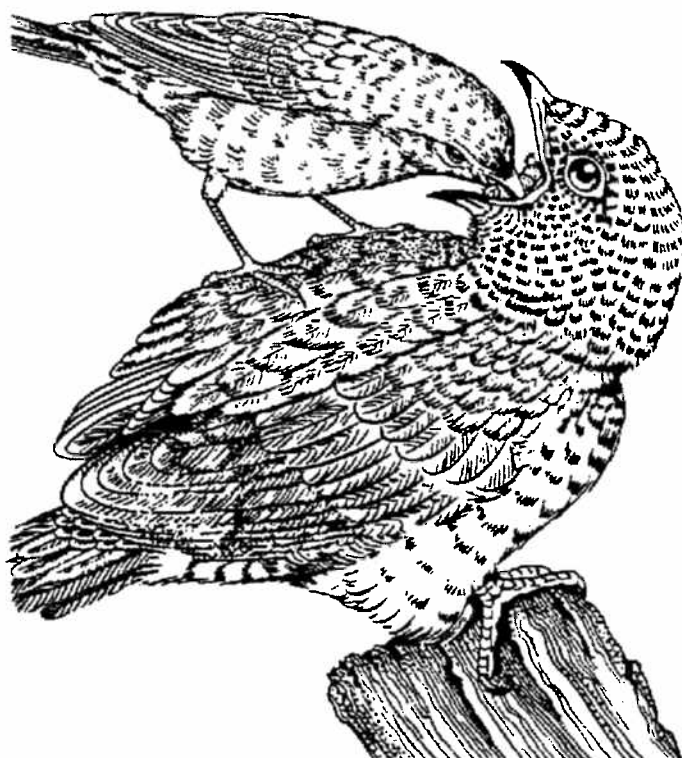
\* **Hooien**

Voor de eerste keer is de voortuin gehooid. Willem Peters heeft bij de fam. Van de Zanden uit Boekel een twaalfstal originele hooiruiters weten te bemachtigen. Van Duijnhoven heeft het hooi op een vakkundige, traditionele wijze "geruiterd". Dit leverde een tijd lang een zeer mooi nostalgisch plaatje en bewonderende blikken van voorbijgangers op.

Voor 1998 verwachten wij dat de kersenbomen zich verder zullen ontwikkelen en dat de aangebrachte randbeplanting zich zodanig uitbreidt dat er minimale maaierwerkzaamheden behoeven te worden verricht. Kunnen we ook dit jaar weer rekenen op de vrijwilligers!!!!

Jan-Willem Hermans

**Bron:** Stichting Udense Kersenboomgaard,  
Jaarverslag 1997



## Terug naar het paradijs ...

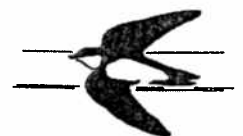
De trouwe lezer van het Bruijsel kan zich misschien nog herinneren dat ik vorig jaar wat geschreven heb over mijn ontdekking tijdens onze zomervakantie aan de Costa Brava van een wonderschoon natuurgebied. Het was daar afgelopen zomer al prachtig en mij werd daar toen al verteld dat het in het voorjaar helemaal feest was. Toen ik dat vorig jaar, na een dag vogelen, terug op de camping tegen mijn vrouw Agnes vertelde zei ze meteen dat ik dan maar eens in de lente terug moest gaan ... Nou is het vaak met dat soort dingen dat je vindt dat je dat nog eens een keer moet doen, maar dat het er dan meestal toch niet van komt. Een goede manier om dit te voorkomen is om een paar bondgenoten op te zoeken. Dit was niet zo'n probleem en al snel had ik in Jan van Bergen, Jan-Willem en John Hermans drie prima metgezellen gevonden.



Op 29 april zijn we 's avonds vertrokken om, na een prima autotocht van zo'n dertien uur, de volgende ochtend rond half tien in Castello d'Empuries op de camping aan te komen. In de stralende zon even gezocht naar een leuk (en wat hoger gelegen) plekje voor onze tentjes en onszelf geïnstalleerd. Ondertussen al de eerste van naar later bleek vele tientallen nachtegale gehoord en vlak bij de tent Europese Kanarie en Kuifleeuwerik. Na een uurtje snel op pad. Net de camping af zagen we de Rode Patrijs en de eerste Bijeneters. Toen we hiervoor naar buiten gingen begon het te spetteren en even later viel het met bakken uit de hemel. Kom je daar de hele nacht doorrij-

dend voor naar Spanje ... Toch maar naar een van de schuilhutten waar we in de stromende regen toch wel mooi Roodstuitzwaluwen zagen en onderweg de Kleine Zwartkop, Cetti's Zanger en volop Waaiersaartrietzangers. 's Avonds terug op de camping bleek dit één groot openluchtzwembad geworden te zijn. Overal ondergelopen voortenten maar dankzij ons hoge plekkie stonden wij gelukkig nog droog. Later werd het gelukkig weer droog en scheen de zon zelfs nog even.

De volgende dag naar het bezoekerscentrum in het grote natuurgebied "Parc Natural Aiguamolls de l'Emporda" waar maar liefst elf prachtig onderhouden observatiehutten staan. Een gebied dat soms wat aan de kweldergebieden op de Wadden doet denken met veel moerassen en meren. Prachtig weer, veel gewandeld en veel gezien, onder andere Purperkoet, Ralreiger, Kwak, Witwangstern, Roodkopklauwier, Zwarte Ibis, Vorkstaartplevier en nog veel meer. 's Zaterdags terug naar het gebied waar we donderdag in de regen hadden gelopen. Wel veel zon maar veel minder vogels. 's Middags wilden we nog even naar Cadaques, een mooi wit dorp verderop maar zijn op weg daar naar toe in de bergen in het prachtige marquislandschap blijven steken. Heel veel wilde planten en kruiden en vlak bij elkaar de brilgrasmus en de provencaalse grasmus. 's Zondags zijn we verkast naar de Camarque in Zuid-Frankrijk. Het gebied dat bekend staat om wilde witte paarden en de tienduizend paar Flamigo's die daar broeden. In een stevige wind ons kampementje opgezet op een mooie camping in Les Saintes Maries de la Mere. In het toiletgebouw zat overigens een boomkikker waar we al eerder op zoek naar waren geweest maar in de vrije natuur nog niet gezien hadden. In de dagen dat we in de Camarque waren hebben we vrij veel rondgereden en gewandeld. Met name in één groot nat gebied zat ontzettend veel, Kluut, Steitkluut, Zwarte Ruiter, Dwergstern, Zwartkopmeeuw en Visdief.



's Avonds terug op de camping waaide het zo hard dat we in ieder geval de barbecue niet hoefden aan te wapperen. Het werd behoorlijk fris maar dicht op elkaar bij de smeulende barbecue hielden we het wel uit. Met klike's die op de camping stonden bouwden Jan en ik een windkering zodat onze tent in ieder geval nog enige beschutting had.

De laatste dag zijn we 's middags nog even naar Nimes geweest waar we door de gezellige oude stad hebben gewandeld, onder andere een rondje om de Romeinse arena. Nadat we er ons van verzekerd hadden dat de Big Mac's in Nimes net zo smaken als in de Udense Markstraat zijn we 's nachts weer terug naar Uden gereden. Een prachtige week vol gezelligheid en met heel veel vogelplezier.

\*\*\*\*\*

Voor onze reis hadden we afgesproken dat we het niet voor minder dan 120 soorten zouden doen. Tel maar even na of dat gelukt is ....

Rode patrijs, huismus, spreeuw, putter, kuifleeuwerik, slangenarend, boerenzwaluw, gierzwaluw, hop, graszanger ook wel waaiersaartrietzanger genoemd, alpengierzwaluw, europese kanarie, nachtegaal, ekster, ringmus, bijeneter, witte kwikstaart, wilde eend, steltkluut, oeverzwaluw, oeverloper, cetti's zanger, iberische gele kwikstaart, koereiger, kleine zilverreiger, ooievaar, zilvermeeuw, witwangstern, bosruiter, geelpootmeeuw, meerkoet, kleine karekiet, grauwe gors, roodborsttapuit, groenling, roodstuitzwaluw, purperreiger, waterhoen, bruine kiekendief, tureluur, krakeend, groene specht, kleine zwartkop, huiszwaluw, grasmus, koekoek, steenuil, veldleeuwerik, visarend, houtduif, brilgrasmus, staartmees, kluut, purperkoet, zwarte ibis, dodaars, rosse grutto, groenpootruiter, grote karekiet, zwarte wouw, ralreiger, torenvalk, fuut, kokmeeuw, wulp, roodkopklauwier, tapuit, kneu, fazant, zwartkop, grauwe kiekendief, knobbelzwaan, zwarte stern, zomertaling, vorkstaartplevier, slobbeend, kemphaan, steenloper, bonte strandloper, kanoetstrandloper, bontbekplevier, gele kwikstaart, zilverplevier, waterral, kokmeeuw, kwak, zwarte ruiter, koolmees, turkse tortel, regenwulp, kleine plevier, kwartel, buizerd, provencaalse grasmus, merel, holenduif, blauwe reiger, aalscholver, raaf, kauw, zwarte kraai, flamingo, grote stern, bergeend, kleine mantelmeeuw, strandplevier, kleine strandloper, visdief, middelste jager, zwartkopmeeuw, dwergstern, sperwer, roerdomp, scholekster, krooneend, bosrietzanger, zomertortel, boomvalk, jan van gent, eider en zwarte roodstaart.

Peter Wienbelt



## Excursie op het Hemelrijk

Op maandagavond 4 mei jl. waren 25 Vogelaars aanwezig op het Hemelrijk voor de tweede avondwandeling van dit seizoen. De kinderen van de familie Derks liepen ook mee en zo kwam er een recordaantal deelnemers tot stand. Wegens de grootte van de groep werd besloten twee kleinere groepen te formeren en in tegengestelde richting de plas "te ronden". Op het ontmoetingspunt vond uitwisseling plaats van waarnemingen, uiteraard waren er ook diverse doublures. De waarneming van de Visarend (hoog in de lucht werd hij lastig gevallen door een groep kraaien) was de klapper van de avond. Het werd goed fris, maar dat werd ruimschoots goedge maakt door diverse leuke waarnemingen: Kievit, Zomertortel, Zwarte Kraai, Merel, Zweefvliegtuig, Wulp, Spreeuw, Houtduif (op nest), Roodborst (niet op nest), Tuinfluiter, Rietgors, Tjiftjaf, Oeverloper, Wilde eend, Sperwer (op nest), Holenduif, Meerkoet, Waterhoen, Scholekster, Torenvalk, Pimpelmees, Kleine Plevier, Geelgors, Fitis, Vink, Grasmus, Zanglijster, Koolmees, Visarend, Witte Kwikstaart, Nijlgans, (deze was volgens Jos hier achtergebleven toen de Nijl hier nog stroomde), Oeverzwaluw, Blauwe Reiger, Bonte Strandloper, Boerenzwaluw en de Huiszwaluw.

Lang niet gek voor deze frisse avond. Na afloop bij een warme kop koffie of thee in het "Rovershol" was de koude gauw vergeten. De heer Ton Derks toonde een royaal gastheer te zijn en wilde van betalen niet horen. Onder het nakaarten drong hij aan op het goed onderhouden van de oeverzwaluwenwand en de schuilhut. Een en ander staat uiteraard in verband met het visuele aspect voor zijn gasten in het zomerseizoen. Hij zegde toe de onderhoudsploeg in ieder geval te zullen sponsoren met koffie. Mijnheer Derks bedankt voor de gastvrijheid!

Aad van Toor

\*\*\*\*\*

### "Vorstelijk"

*Zo opgetogen als hij  
in alle vroegte  
slierten nacht om zich heen*

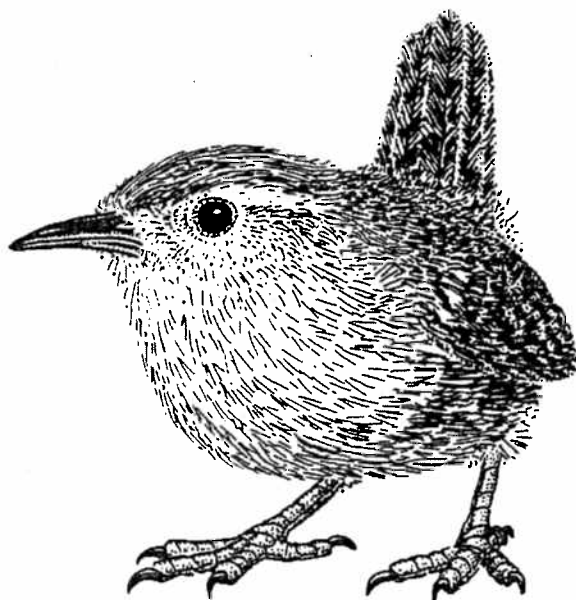
*kwam aanvliegen,  
superieur  
plaatsnam op zijn troon*

*en luidkeels  
oppermachtig  
begon te zingen*

*begon te zingen  
uit het diepst van z'n lijf,  
het diepst van zijn ziel.*

*O, hoe vorstelijk  
hij de zon tevoorschijn riep!*

*Wat hem betreft  
kon de dag beginnen.*





## Telefoonbelronde

Hier volgt weer de nieuwe telefoonlijst voor bijzondere waarnemingen. Het doel van deze lijst is om iedere geïnteresseerde vogelaar van Vogelwacht tijdig in te lichten over een bijzondere vogelwaarneming in onze omgeving. De werkwijze is als volgt; bij een bijzondere melding bel je een persoon van onderstaande lijst. Deze meldt de melding door naar de volgende op de lijst. Indien er iemand niet opneemt, geef de melding dan door naar de éérstvolgende van deze lijst. Degene die onderaan staat geeft de melding door naar de bovenste van de lijst. Bij beantwoording van antwoordapparaat of voice mail, spreek deze in, maar geef de melding ook door naar de volgende. Zorg ervoor dat je iedere melding direct doorbelt, zodat andere ook hiervan kunnen genieten. Let wel dat misschien niet iedere melding voor jezelf een bijzondere waarneming is, maar wel voor anderen. Dus alle meldingen doorbellen!!

Enkele details die gemeld worden zijn;

**Eerste melder, Vogelsoort, Aantal, Locatie, Houding (vliegend, foeragerend), Datum, Tijd.**

Hieronder volgt de lijst met personen die gebeld willen worden:

Naam:	Telefoonnummer:
Peter van de Braak	0413-253586
Aad van Toor	0413-264106
Wil Verbossen	0413-268414
Ad van Wanrooy	0413-213277
Jan Willem Hermans	0413-269804
John Hermans	0413-272777
Marc Poulussen	0413-274046
Rien de Mol	0492-351768
Willy Bergmans	0413-260293
Leo van de Heuvel	0499-422242
Jan van Bergen	0413-478232
Peter Wienbelt	0413-330758
Jan Verhoeven	0413-269381
Piet Diks	0413-262214
William van der Velden	0413-343308
Jan van de Tillaart	0413-343509
Henk van den Acker	0413-263523
Tiny van de Elsen	0413-213349
Simon Koopmans	0413-262825
Liesbeth & Ramon Verkaar	0413-265397
Eric van Berkel	0413-253237

Voor eventuele vragen en/of opmerkingen,  
Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586.

11 juli 1998



## V.L.U. heeft er weer een seizoen op zitten!

Een paar weken geleden ontving het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (VLU) het Jaarverslag 1997 (coördinatiepunt Landschapsbeheer Noord-Brabant). Dat betekent dan ook dat het vrijwilligersseizoen 1997-1998 voor het VLU er ook weer bijna op zit. Het VLU kan terugzien op een zeer produktief seizoen met maar liefst vijf nieuwe poelen, vijftig nieuwe knotwilgen, vijftig geknotte knotwilgen en honderden geplante nieuwe struiken en bomen. Voor de echte cijfers wil ik verwijzen naar ons jaarverslag wat in september zal verschijnen.

De afronding van het seizoen in juni was andere jaren vaak een fietstocht in de omgeving van Uden. Omdat wij al een paar jaar een zekere concurrentie waarnamen van de Trap-In hebben we onze jaarlijkse fietstocht verschoven naar april. Dat hebben we geweten ook. Er waren maar liefst veertig fietsers geïnteresseerd om langs de kleine bosjes, houtwallen, knotbomen, sloten en poelen te fietsen en zich er wat over te laten vertellen. Het VLU had de bewoners van Uden-Zuid speciaal hiervoor uitgenodigd om in hun eigen uitloopgebied iets meer te laten weten over de waarde van landschapselementen. Voor ons is een houtwal een zeer functioneel element voor plant en dier. De gemiddelde burger ervaart zo'n element echter als een onderdeel van het landschap, niet meer en niet minder. Het is ook moeilijk om mensen te laten ervaren dat bosbewoners ook open landschap nodig hebben en andersom. Via Kooldert kwamen we in het dal van de Leijgraaf. Dit beekdal is de afgelopen jaren geïnventariseerd door het IVN en de Vogelwacht. Het onderzoeksrapportje is klaar en zal binnenkort gepresenteerd worden. Heel onverwacht blijkt dat we net zoveel soorten planten hebben aangetroffen, met name in bermen en singelranden, dan bij eerdere inventarisaties op de Maashorst. Ook het aantal vogelsoorten scoorde goed. Verder langs de Goorse bossen fietsende kwamen we via de oude gehuchten Kraanmeer, Duifhuis, Eikenheuvel, weer bij ons vertrekpunt, in de Kersenboomgaard aan. In de boomgaard heeft het VLU de laatste jaren wel erg veel uren gestoken, maar beetje bij beetje lijken we de vruchten (= kersen) wel te kunnen gaan plukken. Het VLU zal nog een werkdag per jaar de omhaging komen knippen en assisteren bij het hooien van de voortuin rondom de picknickbank. Eens in de zes tot acht jaar zullen we de knotwilgen gaan knotten. Dit voorjaar hebben enkele Vogelwachters nog een torenvalkenkast geplaatst. Die naast het educatieve doel hopelijk ook stellig bewoond zal gaan worden.

\*\*\*\*\*

## Het VLU hooit als de zon .....schijnt!!

Onze laatste werkdag, op 6 juni jl., begon met een hoosbui! Meer dan veertig millimeter regen in twee uur tijd. Dat zijn vier emmers per vierkante meter! Terwijl wij de voortuin van de kersenboomgaard, wilden gaan hooien. Met acht noeste vrijwilligers hebben we in de "keet" bij Piet van Duijnhoven de bui met koffie afgewacht, er leek geen eind aan te komen. Toen het om elf uur weer droog was zijn we de haag maar gaan knippen. Ook hebben we nog even de kikkerpoel geïnventariseerd. Naaste enkele dikkoppen troffen we veel driedoornige stekelbaarsjes aan. Nu is dat niet zo erg, maar stekelbaarsjes zijn echte rovertjes en zullen het de dikkopjes niet gemakkelijk maken. Toch troffen wij tijdens een eerder bezoekje, met enige zekerheid, een volwassen exemplaar van de middelste groene kikker in de poel aan. De poel heeft nog nooit zo vol gestaan met water als dit voorjaar. Hartstikke fijn al dat water, maar liever in de winter en niet als wij willen hooien. Want dat betekent dat we moeten overwerken.

Willem Peters  
(Coördinator V.L.U.)



## Voorjaarsvakantie op Terschelling

Al negen jaar op rij verblijven we (met een klein gezelschap) in het voorjaar een week op dit prachtig Waddeneiland. Met het vertrek van de veerboot uit Harlingen begint onze vakantie. Talloze meeuwen en andere zeevogels scheren langs de boot in de hoop wat toegegooid voedsel te bemachtigen. Voedsel gooien is overigens verboden. Later wordt het eiland Griend gepasseerd en eisen de zeehonden onze aandacht op. Dit jaar waren het er erg veel. Geschat wel vijftig of meer.

Na aankomst op het eiland snel met de bus naar het vakantieverblijf en dan naar de fietsenverhuur. Op de waddeneilanden luidt het motto: "Zonder fiets ben je niets". En dan begint de vakantie nog echter: wandelen, fietsen, luieren, lezen, zonnebaden en ook naar vogels kijken. Het eiland biedt zoveel dat de tijd om alles te doen altijd te kort schiet. Al fietsende over het dertig kilometer lange eiland is het haast niet voor te stellen dat het westelijk deel tot ver in de achttiende eeuw nog door het Westerboomsgat van Terschelling was gescheiden en dat de zeer bekende Boschplaat tot in de late Middeleeuwen van het eiland was gescheiden door het Koggediep. Mens en natuur hebben er samen voor gezorgd dat het een geheel werd. Het eiland biedt een grote diversiteit aan interessante zaken: een enorm lang en breed strand aan de noordkant en aan de zuidkant de wadden met de afwisselende hoge en lage waterstanden waardoor grote delen droogvallen. Duizenden vogels foerageren daar. Het is een lust om met de kijker deze taferelen gade te slaan.

Op het eiland zijn ook veel bossen, heide, poelen (veelal gegraven voor vogels en andere dieren), weiden met veel soorten bloemen en veel nestelende vogels. Verder liggen er op het eiland dorpjes met een totale bevolking van vierduizend. De dorpjes zijn door goede verbindingen per fiets of auto goed bereikbaar. Een aantal ervan liggen op de oude strandwallen. Deze waren zo hoog dat de dorpen bij extreem hoge waterstand toch veilig waren. Tijdens het fietsen en wandelen wordt steeds wat tijd besteed aan het vogels kijken. Het is een prachtig gezicht de kiekendief laag boven de heide te zien cirkelen zoekend naar voedsel of een groep meeuwen hoog in de lucht zwevend op een thermiekbel. Plots een veldleeuwerik die luid zingend opstijgt tot grote hoogte om daarna met aangesloten vleugels als het bekende parachootjes snel te dalen. Maar dat het niet alleen de vogels zijn die de aandacht vragen werd me duidelijk toen ik op de dijk aan een wandelaar vroeg of hij nog een leuke waarneming had gedaan. Zijn antwoord luidde: "Ik heb de Terschellingse zegge ontdekt". Een bioloog die blij was.



### Tot besluit een opsomming van mijn vogelwaarnemingen:

Merel, scholekster, kievit, knobbelzwaan, buizerd, zilvermeeuw, wilde eend, zwarte kraai, ekster, blauwe reiger, wulp, spreeuw, houtduif, kokmeeuw, witte kwikstaart, aalscholver, eidereend, fazant, slobbeend, bergeend, grutto, veldleeuwerik, rotgans, kuifeend, tureluur, meerkoet, visdief, boerenzwaluw, huismus, witgatje, koekoek, koolmees, fitis, winterkoning, vink, zanglijster, ringmus, heggemus, steenloper, grote mantelmeeuw, kleine mantelmeeuw, grauwe gans, krakeend, tafeleend, bruine kiekendief, tapuit, pimpelmees, roodborst, rosse grutto, zwarte ruit, torenvalk, strandplevier, groenling, fuut, lepelaar, tijftjaf, huiszwaluw, kluut en fluit.

Aad van Toor



## Vogel onder de loep ...



### De Zanglijster

Dit keer wil ik het over een vogel hebben die nu vaak te zien en nog vaker te horen is, de zanglijster. De zanglijster is een van mijn favoriete vogels. Vroeg in het jaar kun je ze al horen als ze op hun favoriete zangpost hun lied zingen voort te brengen. Dit is echt een vorm van territoriaal gedrag. Het mannetje laat zo aan alle anderen weten dat hij de "baas" is van dit gebied. Ook probeert hij zo natuurlijk de aandacht van het vrouwtje te krijgen. Zijn melodieuze lied bestaat uit een vier tot vijf maal herhaling van dezelfde strofen, ze klinken als "*friederiek... pietje*" (dit heb ik niet zelf bedacht, het stond zo beschreven in een oud boek maar ik wilde jullie deze zangbeschrijving niet onthouden). Veel zanglijsters "verhuizen" tijdens de koude maanden naar warmere streken om vroeg in het voorjaar weer terug te keren naar ons land. De wat oudere vogels blijven ook vaak hier overwinteren, vooral als het een mooie nazomer is. Je kunt dan zelfs in oktober/november soms nog genieten van de zang van het mannetje.

In de winter eten de zanglijsters voornamelijk vruchten en bessen, ja natuurlijk ze eten graag lijsterbessen! In de wat warmere periode gaan ze bijna volledig over op dierlijk voedsel. Hun favoriete voedsel zijn regenwormen en slakken. Deze slakken worden allemaal stukgeslagen op een bepaalde plaats, de zgn. "lijster-smidse". Dit is vaak een grote steen of iets dergelijks. Na het stukslaan van de slakken worden ze door de vogel verorberd. Vaak zijn rond zo'n smidse tientallen, soms zelfs honderden van die stukgeslagen slakkehuizen te vinden. Ik weet nog goed dat zo'n vijftien tot twintig jaar geleden het oude spoorlijntje in Uden nog echt een mooi stukje natuur was. In het voorjaar geel van de brem, echt een prachtig stukje natuur. En in die brem wemelde het soms van de slakken, je kon er honderden vinden in een enkele struik. En daar waren dus ook vaak van die lijstersmidse te vinden, werkelijk een mooi gezicht als je zo'n lijster bezig zag om een slak stuk te slaan. Ze zijn daar erg handig in.

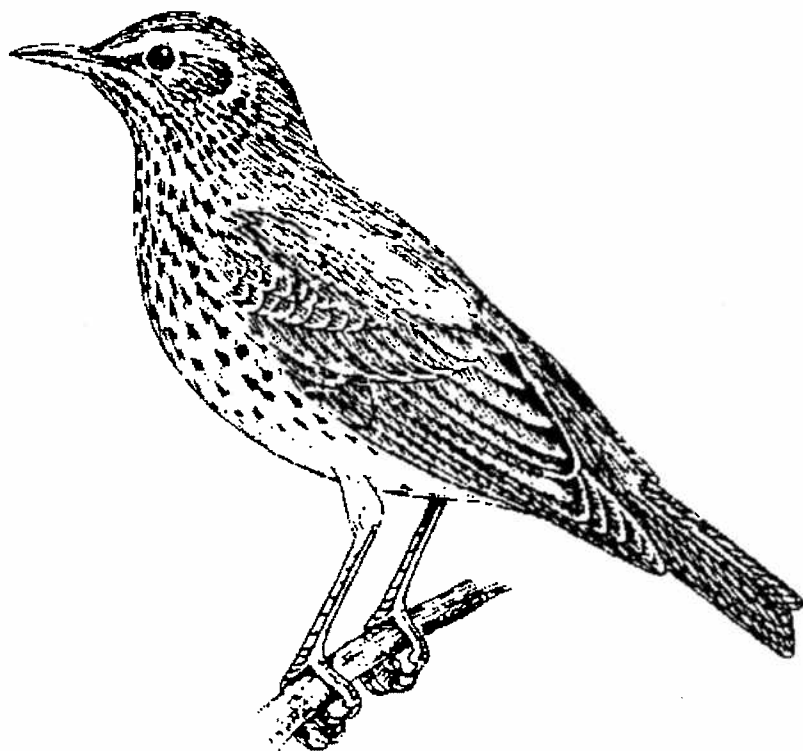
Het voorkomen van de zanglijster is denk ik voor iedereen wel bekend. Met hun bruinachtige bovenzijde en hun geelachtige buik met donkere vlekken en strepen zijn ze duidelijk te herkennen. Ze zijn net iets kleiner en nog niet zo goed aangepast aan het stadsleven als hun neefje de merel. De broedtijd start vroeg in het jaar. In maart wordt meestal al begonnen met de bouw van het nest. Dat nest wordt gemaakt van takjes en bladeren en vervolgens bekleed met modder. De drie tot zes eieren zijn mooi, lichtblauw gekleurd. Ze worden door het vrouwtje zo'n veertien dagen bebroed. Als er jongen zijn helpt het mannetje ook driftig mee met het voederen van de jongen. En eten kunnen die jongen! Er gaan echt honderden regenwormen, slakken en andere insecten in zo'n vogelbekje. Werkelijk ongelooflijk hoeveel zo'n klein beestje kan eten. Ze groeien dan ook erg snel en vliegen na veertien dagen al uit. Ze worden dan nog wel enige tijd door het mannetje gevoederd. Luid bedelend zijn ze altijd gemakkelijk te vinden in het struikgewas. Het vrouwtje is dan al vaak weer begonnen met het tweede broedsel. Daarna wordt er, vooral bij goed weer vaak zelfs nog begonnen aan een derde broedsel. Een enkel koppel kan dus met wat geluk gemakkelijk meer dan twaalf jongen per seizoen groot brengen. Toch vallen er ook altijd veel jongen af omdat ze na het uitvliegen een gemakkelijke prooi zijn voor roofdieren. Veel vogels vallen ook ten prooi aan de "huis"-katten die onze natuur tegenwoordig sterk "vervuilen". Zo'n kat is een aardig dier maar hoort niet thuis in onze



natuur! Maar ja, ieder zijn mening hierover natuurlijk (zelf hebben we trouwens een erg lieve kat die vaak buiten mag.... maar wel aan een lijntje in de tuin zodat hij de andere dieren en mensen niet tot last kan zijn en geloof me ze is er erg gelukkig mee). Gelukkig blijven er toch genoeg vogels over om ieder jaar weer opnieuw te kunnen zorgen voor een nieuw nestje jongen. Daarom kunnen ook wij weer genieten van hun mooie zang en voorkomen. Ik zou zeggen trek er eens op uit en zoek de zanglijster! Een vogel om even bij stil te staan.

Tot de volgende keer.

Pedro van den Acker



## Wetenswaardigheden ...

### Schotten grijpen Nederlandse stropers

De Schotse politie heeft drie Nederlanders op heterdaad betrapt tijdens het stropen op beschermde roofvogels. Het drietal werd aangehouden in Aviemore, aan de voet van de Schotse hooglanden. Zij werden verrast door een grote politiemacht, net toen ze bezig waren met het weghalen van piepjonge kuikens bij verschillende Slechtvalken. Deze roofvogel is beschermd en wordt door de Britse Vogelbescherming met camera's bewaakt. Dit is nodig omdat er in het Midden-Oosten veel geld wordt betaald voor de Slechtvalk. Vooral olie-sjeiks willen een Slechtvalk hebben. De drie Nederlanders, Wilhelmus E. uit Eindhoven, Ivo van



Lanen uit Uden en zijn echtgenote Patricia zijn inmiddels voorgeleid aan de Officier van Justitie in Invermess. Naar verwachting kunnen ze twee jaar celstraf of een geldboete (f 16.000,= per exemplaar) tegemoet zien. In Nederland broeden er op dit moment nog maar enkele paren. De laatste jaren zie je een lichte vooruitgang in het aantal Slechtvalken. Het is in Nederland toegestaan de Slechtvalk met vergunning te gebruiken voor de valkerij. Maar dan moeten ze wel in gevangenschap zijn gekweekt.

**Bron:** De Telegraaf, juni 1998

**Noot:** Jammer genoeg moeten we constateren dat Ivo van Lanen een bekende voor ons is. Ongeveer tien jaren geleden was hij lid van onze Vogelwacht. Persoonlijk ben ik nog met Ivo op vakantie geweest in Schotland. Niet lang daarna gaf hij aan dat hij valkenier wilde worden. Het bestuur heeft hem toen gevraagd om zijn lidmaatschap op te zeggen omdat wij het, als Vogelwacht, niet kunnen accepteren dat mensen die zich met de valkerij bezighouden op een fatsoenlijke manier onze hobby kunnen uitvoeren. Hier heeft hij gelukkig destijds gehoor aan gegeven. Zoals uit bovenstaand artikel blijkt hebben we hier destijds een verstandige beslissing in genomen.

### Het sprookje van de Havikfokkers

Op 25 mei en op 28 juni 1997 werden bij 29 valkeniers en 8 aspirant-valkeniers in Noord-Brabant en Limburg controles op overtredingen uitgevoerd. Er werd in tien gevallen proces-verbaal opgemaakt voor overtredingen van de Vogelwet en in een geval werd de Jachtwet overtreden omdat een valkenier zonder vergunning een vangkooi opgesteld had staan om eksters voor zijn roofvogels te vangen. Procentueel was 27,5% van de valkeniers in overtreding en 25% van de aspirant-valkeniers. Dat valkeniers niet in staat zijn om met in gevangenschap levende Haviken voldoende nieuwe aanwas te fokken is inmiddels een zaak die als een paal boven water staat. Enkele van de gecontroleerde valkeniers waren gestopt met hun pogingen om in gevangenschap Haviken te fokken. De reden was het feit dat de resultaten uitbleven. Bij de voorzitter van een valkeniersvereniging werden vorig jaar 25 mei twee jonge Haviken in een nestkom aangetroffen. De bewuste valkenier, tevens asielhouder, had geen andere eieren meer in zijn bezit. Bij de tweede controle lagen er plotseling drie nestjongen in de nestkom. Uit zijn administratie bleek ook nog eens dat hij in staat was om Havikseieren in 29 dagen uit te broeden, dit terwijl de gemiddelde broedduur 42 dagen is en de kortst bekende broedduur is 37,5 dag. Ook bij een andere valkenier werd een broedduur van 30 dagen vastgesteld.

**Bron:** Argus, maart 1998



### **Onrustbarend veel dode roofvogels**

Volgens de AID is het aantal meldingen over vergiftigde roofvogels onrustbarend gestegen. De cijfers zijn nog niet volledig. Maar volgens een AID-woordvoester zijn er tot en met juli vorig jaar 150 roofvogels vooral door vergiftiging gedood. Datzelfde aantal werd in 1996 in het hele jaar bij de AID gemeld. Uit aanhoudingen blijkt dat veel daders "banden met de jachtwereld" hebben. Het zijn vooral Buizerds die worden vergiftigd. Van Haviken worden dikwijls tijdens het broedseizoen eieren en jongen uit het nest gehaald.

**Bron:** Brabants Dagblad, 22 januari 1998

### **Stand Ooievaars in 1997**

In 1997 vlogen er in Nederland tenminste 461 jonge ooievaars uit, vanuit zo'n 287 nesten. Hoewel dit aantal iets minder is dan de ruim 500 jongen in 1996 nam het aantal zelfstandig nestelende ooievaars opnieuw toe tot bijna 110 paar.

**Bron:** Vogelnieuws, maart 1998

John Hermans



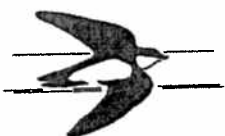
## Hoera, vier merelbabytjes!

Begin april zijn er in onze tuin merels ijverig in de weer met nestmateriaal. De grootste conifeer blijkt de uitverkoren plaats. Al jaren staat er achter in de tuin een schaal met water die dienst doet als bad- en drinkplaats. Bovendien parkeren wij er alle klokhuizen en zonodig ook 's winters pinda-netjes in de bomen en strooivoer op de grond. Een ideale plek voor vogels die daar dan ook dankbaar gebruik van maken. En dan nu een nestje? Wij voelen ons erg vereerd. Na een weekje is het gesjouw en gesleep afgelopen en zien we de merels nog zelden. Hebben ze hun vertier elders gezocht? Wij teleurgesteld. We gaan voorzichtig op onderzoek uit. En, ja hoor, daar zit ze, mevrouw merel, op het nestje. Dan de hersenen gepijnigd, hoe pakken we dit aan. Heel voorzichtig plaatsen we een zwart-wit cameraatje ter grootte van een pakje margarine. Deze camera is infrarood gevoelig, dus hebben we dag en nacht beeld op onze (piepkleine) 13 cm monitor. Al gauw ontdekken we, als het vrouwtje het nest verlaat, vier eitjes!!! Regelmatig vliegt ze weg en komt dan na een minuut of vijf weer terug, schudt op het nest met het achterlijfje, en ze zit weer (bespied door de camera, maar daar heeft ze geen weet, en dus ook geen last van). Wij vragen ons af waar het mannetje is. Doodgereden? Door een kat gepakt? Later horen we dat meneer merel hier nog geen rol in mag spelen. Hij mag zelfs niet in de buurt komen want dan wordt hij weggejaagd. De gezinsuitbreiding is na ongeveer dertien dagen te verwachten. Wij tellen de dagen en wachten geduldig af; net als mevrouw merel. Broeden is een saaie bezigheid, er valt dan weinig méér te beleven dan vlug uit het nest, snel wassen in het bad, op de schutting neerstrijken, de veertjes uitkloppen, poetsen, poetsen, even snel eten zoeken en hup terug op het nest.. Ondertussen vast de videorecorder aansluiten om regelmatig opnames te maken. Op maandagmorgen is er nog niets aan de hand. Op de band is te zien dat het mannetje 's morgens vroeg het vrouwtje komt voeren. Om half een 's middags vliegt ze van het nest en wat zien we?. Ja hoor, het eerste jonkie!!! Beschuit met muisjes!!! Wat een klein hummeltje! Binnen enkele minuten is de jonge moeder terug met eten. Heel kleine wormpjes in haar snavel. Ze landt op de rand van het nest en het bekje van de kleine gaat open. Wat een grote bek voor zo'n klein vogeltje. Daar kan veel eten in. Groot is onze verbazing als ongeveer anderhalf uur na de geboorte, terwijl het vrouwtje van het nest is, het mannetje naar het jonkie komt kijken. Dat is prachtig om te zien! Op het laatst zijn kopje scheef om het van dichtbij heel goed te bekijken. Als de jonge moeder terugkomt, vliegt hij luid krijsend weg. Vervolgens gaat hij in een boom luid zitten fluiten alsof hij de wereld wil vertellen van zijn grote vadersgeluk. Een heggemusje fluit ijverig met hem mee. Om de vijf tot tien minuten wordt de kleine gevoerd, soms door het vrouwtje, soms door het mannetje. Rond vier uur zien we het vrouwtje weer van het nest vliegen met iets in haar snavel. Wat later op de band goed te zien is, blijken het eierschalen te zijn. Die brengt ze weg om eventuele rovers te misleiden. En daar is nummer twee. Weer hetzelfde ritueel. Vader komt zijn boreling bekijken. Heel voorzichtig raakt hij het beestje aan met zijn snavel, waarop de kleine beweegt. Dan is het weer wegwezen want moeder komt eraan. Nu kan er gevoerd worden in twee hongerige bekjes. Daags naderhand bekijken we weer de band van de afgelopen nacht. Wat doet het vrouwtje daar tegen half zes? Ze eet iets op! Maar, wat? Het is eierschaal. Waar blijf je anders met de sporen van een jonggeborene als het donker is? Met het laatste stuk heeft ze duidelijk moeite. Het zit dwars in haar snavel. Na enige tijd lukt het haar om alles door te slikken. Daarna is het geduldig wachten tot het licht wordt om eten te gaan zoeken. Zo kunnen we dus nummer drie bewonderen. Nu mag vader wel een rol spelen in het gezinnetje. Broeden is vrouwenwerk, maar voedsel aandragen voor de kleintjes is iets waar mannen ook aan mee kunnen werken. 's Avonds, ongeveer half acht, wordt het vrouwtje weer onrustig. Jawel, kort na acht uur meldt nummer vier zich. We krijgen hem kort te zien (nog maar half uit het ei) tot het vrouwtje er weer bovenop gaat zitten.





Even later zien we dat ze met haar snavel iets bij elkaar zoekt en er mee weg vliegt. Het blijkt de schaal van het laatste ei te zijn. De familie is nu compleet. De beide vogels hebben het druk met kleintjes voeren en poep opruimen. Eten aan de voorkant erin, poepje aan de achterkant eruit. Dat aangepakt wordt, door vader of moeder, en meestal opgegeten. Opgeruimd staat netjes. Komt vader met eten, dan gaat moeder op de rand van het nest staan om hem de kleintjes te laten voeren. Dan vliegt hij weer weg. Zij wacht op de poeppakketjes, eet ze op en blijft rustig op haar nest zitten. Op een gegeven ogenblik vliegt het vrouwtje van het nest en presteert het om na 40 seconden al weer terug te zijn met eten! Daar schieten we als mens dan toch zwaar in te kort. Dat hebben wij nog nooit zo snel voor elkaar gekregen voor een baby. Dit voedsel is bovendien kakelvers! Het leeft nog! 's Anderendaags is er paniek in de tuin. Een ekster heeft vermoedelijk in de gaten gekregen dat er jonge vogels zitten. Een hevig gekrijs weerklinkt en vervolgens zijn wij er getuige van dat het merelvrouwtje vechtend met de ekster over het platte dak van de burens rollt. Als het mannetje op de alarmroepen van zijn vrouwtje afkomt is het leed al geleden. De ekster gaat er gelukkig weer vandoor. Vervolgens vliegen ze allebei in de lijsterbes om op verhaal te komen en de omtrek in de gaten te houden. Na een poosje gaat het vrouwtje terug naar haar nest en het mannetje gaat weer braaf eten zoeken voor zijn kroost. De dagen nadien verlopen redelijk rustig. Geen rovers of katten in de buurt. Wel een ijverig af en aan vliegen van de oudervogels. Bij regenweer laat het vrouwtje de vleugels als een paraplu over haar nest hangen om de kleintjes te beschermen tegen de nattigheid. Soms piept er een klein snaveltje onder haar uit. Na protest gaat moeder omhoog, de kleine schikt zich beter in het nest en daar zit moeders weer. Er komt nu regelmatig zacht gepiep uit het nest als ze worden gevoerd. Wat extra gevaar oplevert voor de omgeving: katten en roofvogels kunnen het ook horen. Maar gelukkig blijft dit leed ons (vogels en mensen) bespaard. De dagen verstrijken en de jongen groeien gestaag. Moeder komt weer met eten. Deze keer zit er een lange pier bij die steeds wegkronkelt als ze hem in een van de kleine bekjes wil stoppen. Na verschillende pogingen lukt het... De oogjes zijn nu open en ze kijken met hun kraal-oogjes heel parmantig de wereld in. De jongen beginnen zich nu ook te poetsen en achter het oor te krabben. Ook zitten ze zo nu en dan te gapen; toch komt er zachtjes aan meer beweging in. De grootste van het nest begint regelmatig met zijn vleugeltjes te fladderen. De eerste vlieg oefeningen. Ze zijn nu zo wat dertien dagen oud. Het nestje begint wel erg krap te worden voor vier opgroeiende jonkies. Het uitvliegen zal niet zo lang meer duren. Op de veertiende dag zitten de twee grootsten zo te fladderen, dat het bijna een wonder is dat ze niet uit hun nest kukelen. De woonruimte van de kleintjes wordt steeds krappere en regelmatig staan ze boven op elkaar. Het kost steeds meer moeite om te tellen of ze er allemaal nog zijn. De kleinste wordt bedolven onder zijn nestgenoten en is bijna niet meer te zien. Op de vijftiende dag 's morgens weer tellen, we komen maar tot drie! De eerste heeft het nest verlaten. Om ongeveer kwart over elf zit nummer twee zo heftig met zijn vleugeltjes te fladderen dat wij het idee hebben dat hij ieder moment uitvliegt. Ja hoor, daar gaat ie. Het duurt echter niet lang of hij is weer terug. En zo gaat het door totdat hij na zes keer in en uit, en ruim twee uur later definitief de wijde wereld in gaat. In dit geval de conifeer. De twee achterblijvers hebben nu meer ruimte en ze poetsen hun veren en fladderen met hun vleugeltjes dat het een lieve lust is. Is dat het warm draaien voor de grote sprong? Jazeker, om kwart voor zes balanceert nummer drie op de rand.



Even later is ook hij vertrokken. De laatste is er niet gelukkig mee dat de rest weg is. Hij piept dat horen en zien vergaat en besluit een half uur later ook te gaan. Eén keer komt hij nog terug en dan gaat ook hij de wijde wereld in. We kunnen mooi volgen dat hij, onder in de conifeer, wordt gevoerd door zijn ouders. Er zitten nog meer merelkinderen in de boom en we hebben nu dus een "vogelboom" in de tuin. De jongste scheelt anderhalve dag met de oudste en kan dus nog niet zo goed vliegen. Vanwege de hoge schutting kan hij daarom de tuin nog niet uit. Dagelijks zien we hem rondscharrelen. Al doende belandt hij zo ook in het merelbad, waar hij zich vrolijk wast en in het water blijft staan terwijl hij zich door een ouder laat voeren. Dan poedelt hij weer verder. Regelmatig zoekt hij zijn heil in de klimop tegen de schutting. Daar zit hij dan op een takje (de begroeiing erboven is net een afdakje) en laat zich braaf voeren door pa of ma. Hij is ondertussen groot genoeg en verlaat soms de tuin. Toch keert hij nog regelmatig terug in gezelschap van zijn broertjes of zusjes. Zo kan het gebeuren dat, als we even in de tuin moeten zijn, de merels langs alle kanten wegvliegen. Toch leuk, zo'n vogelfamilie in de tuin. Want deze merels blijven toch een beetje "onze" gevederde vriendjes.

Adrie Nijssen

\*\*\*\*\*

### ZOMER

*Er zit een merel in de boom,  
hij zingt het hoogste lied,  
hij tiereliert en kwinkeliert,  
maar ik zie hem niet.*

*'n merel in het vogelbad,  
spietert, spettert, spat,  
dan strijkt zij haar veren glad,  
vliegt op en zit op haar gemak,  
hoog op diezelfde bomentak.*

*'n merelpaartje zwart en bruin,  
wonen in mijn achtertuin,  
puur natuur ... een liefdesdroom,  
daar op die tak, daar in die boom.*

Aad van Toor

**Bron:** Nestor, mei 1998  
**Auteur:** Mevr. van der Velde (Sneek)



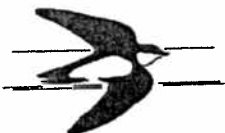
## Bijzondere avondwandeling Esters-Broek!

De opkomst was wederom groot voor begrippen van de Vogelwacht Uden. Op maandag 15 juni jl. kwamen tien middenklassers voorgereden. Maar uit schuldgevoel voor het milieu zijn we toch maar met een stuk of vijf bakken naar het Esters Broek getogen. Om de oliemaatschappijen niet tot wanhoop te drijven zijn we via Odiliapeel (Jan-Willem Hermans reed voorop) en Mill naar dit prachtige natuurgebied aan de Raam gereden. We liepen richting Escharen, dus het zat er dik in dat we bij het Dorstige Hert zouden uitkomen, maar de heren vogelaars hadden van moeders de vrouw niet genoeg zakgeld meegekregen (het was immers net weekend geweest) zodat we helaas toch weer bij de auto's zijn uitgekomen.

Maar zonder gekheid, het is een van de mooiste gebiedjes rondom Uden. Werkelijk schitterend. Heel goed dat deze wandelingen worden georganiseerd. Het Esters Broek heeft men een beetje in de oude staat proberen terug te brengen met bulldozers en draglines. Niet zoals in de ijstijd, maar als in de tijd van ons opa. Het lijkt wel de werkvoorziening uit de crisisjaren. Toen werden vennen gedicht, beekjes gekanaliseerd en onkruid weggespoten. Nu is het allemaal beter, namelijk andersom: vennen uitgegraven, de beek netjes gereconstrueerd met ingezakte oevers en ruime bochten en onkruid moeten we daar weer mooi vinden. Hoe zullen ze daar over honderd jaar tegenaankijken? Maar wie nu dacht dat vogelaars een depri volkje is, kwam bedrogen uit want men zag ze voortdurend vliegen: roodborstapuiten, gierzwaluwen, koekoeken, fitis, tjiftjaf, boomvalk, natuurlijk de nodige zwarte buizerden, eendjes, grote bonte specht, twee oeverzwaluwen en noem maar op. De wandeling was echt opwindend want we hebben heel veel geleerd over territorium verdedigen, vrouwtjes versieren en zelfs paargedrag is, geloof ik, in de kijker geweest. Dat krijg je zelfs op SBS6 op vrijdagavond niet te zien. Ook het broodnodige portie geweld is ons niet ontgaan. Heel bijzonder was dat we de kleine karekiet in het vizier hebben gehad. De kleine karekiet is overigens niet een kind van de grote, maar toch op een of andere manier familie. De grote ontbreekt bij gebrek aan oud riet. Er is een rietgors aan de hand van het geluid gedetermineerd (helaas slechts door één meer ervaren vogelaar, dus die telt officieel niet mee.) Die hebben we in Uje niet. Dus toch niet voor niks de verharde weg op geweest.

Het kan er, zoals gezegd in de vogelnatuur aardig agressief aan toe gaan. We waren helaas wederom net te laat. We hebben nog wel de vleugels van het uiltje gevonden. Waar de cabine terecht is gekomen hebben we niet kunnen vaststellen. Verder zagen we hele gezinnen vogels op de vlucht voor roofvogels, sorry stootvogels, hoewel ze ook wel een beetje bang waren van ons. En de meeste van de overlevenden zullen door de ontberingen van de grote Afrikaanse vogelvakantie, de winter en de vele vijanden het volgende voorjaar niet meemaken. Wat een verspilling van energie. Kortom voormalig Joegoslavië is er niets bij. Kenmerkend voor dit prachtige gebied is ook de kwartel. Alleen gehoord, niet gezien. Ze hadden me ook kunnen wijs maken dat het kikkers waren, want zo klinken ze toch wel zo'n beetje. Jammer trouwens dat die vogeltjes dadelijk niet weer heel vrolijk kunnen gaan fluiten als ze van dat kroost af zijn, want voor je het weet moet je weer een nieuw nestje bouwen. We zijn gelukkig ook op meer ordinaire types gestoten, zoals grasmussen, vinken, geelgorzen, merels, lijsters, boomkruipers, mezen en kievieten, zodat we ons niet hoeven te schamen voor een leuk ochtendje inventarisatie op Slabroek. Ook daar kom je overigens meer bijzondere typetjes tegen. En wat denken van die vrolijke veldleeuwerikjes op Slabroek. Maar die karekieten en die rietgors in het Esters broek waren toch wel heel bijzonder. Organisatoren bedankt. Daar zullen we nog van dromen.

Jos van Hezewijk



## Vogelreis naar in Wit-Rusland

Samen met veertien andere vogelaars ben ik van 15 tot en met 24 mei op vakantie geweest in Wit-Rusland. Hierbij hebben we twee vogelgebieden bezocht: Het Beloveshskaya oerbos en de Prypjat moerassen.

### Allereerst iets over de reis en Wit-Rusland

Wit-Rusland is ongeveer zes keer zo groot als Nederland en telt ongeveer tien miljoen inwoners. Wit-Rusland ligt vooraan in de voormalige Sovjet-Unie tegen Polen aan. Na de val van het communisme zie je hier op dit moment nog steeds geen vooruitgang. Dit betekent voor ons als westerling een nostalgische armoede, vergelijkbaar zoals bij ons aan het begin van deze eeuw. Onderweg zie je vooral landbouw waarbij de boeren in oude, houten boerderijtjes wonen. Voor het boerderijtje zie je op een bankje veelvuldig de bewoners zitten, waarbij je aan hun gezichten het harde werken op het land kunt zien. Op de grote staatsboerderijen zie je regelmatig dat ze met wel twintig personen met de hand aan het schoffelen zijn. Verder hebben ze allemaal kleine stukjes privé-land die geheel met de hand bewerkt worden. Op straat zie je nauwelijks auto's en wat je ziet is minstens meer dan tien jaar oud. In de winkels ligt niet veel, het meest zie je nog voedsel. Het aanbod van bijvoorbeeld kleren en schoenen was niet groot te noemen.

Tot voor kort was het nog onmogelijk om Wit-Rusland te bezoeken. Daarom is er nog weinig bekend over de natuurwaarde die dit gebied te bieden heeft. Bijna niemand weet bijvoorbeeld dat het Prypjat-moeras het grootste wetland (vochtig gebied) van Europa is. Het Beloveshskaya oerbos is het Wit-Russische deel van het oerbos wat in Polen doorgaat in het Bialowieza oerbos.

### Het Beloveshskaya oerbos

Zoals al gezegd is dit het Wit-Russische gedeelte van het bij ons bekende oerbos in Polen. Toch zijn er behoorlijke verschillen. Op veel plaatsen worden de bossen in Wit-Rusland gedeeltelijk gekapt zodat je hier minder woudreuzen bij elkaar ziet dan in Polen. Het bos is afwisselender dan het Poolse gedeelte. Zo vind je er een groot meer in en op diverse plaatsen kom je hoogveengebieden tegen. Een van deze hoogveengebieden was begroeid met lage dennebomen, iets wat je niet veel ziet. Meestal is de grond in een hoogveengebied zo zuur dat er geen bomen op groeien.

### De Prypjat moerassen

De Prypjat is een rivier ongeveer vergelijkbaar als de IJssel bij ons. Het grote verschil is echter dat de Prypjat niet of nauwelijks bedijkt is. De rivier is 761 km lang en meandert door het Wit-Russische landschap. Er is nauwelijks scheepvaart en er liggen geen grote steden aan de Prypjat zodat het water zeer schoon is. Omdat het verval van de rivier zeer gering is en er elk jaar een grote hoeveelheid smeltwater moet worden afgevoerd komt een groot gedeelte van het stroomgebied jaarlijks onder water te staan. Op het moment van ons bezoek is het water aan het zakken zodat er een groot aantal eilandjes ontstaan. Dit wordt de Pojma genoemd.

Het eerste gebied wat we bezocht hebben wordt intensief beweid door paarden en koeien, verder van de dorpen af zie je de beweiding minder worden waardoor er meer bomen gaan groeien. De pojma is te vergelijken met onze rijkste weidevogelgebieden. Waar je wat meer bomen ziet is het gebied te vergelijken als een oerbos (dit zijn bossen langs een rivier die jaarlijks gedeeltelijk onder water staan). Door het meanderende karakter van de rivier zie je afkalving en aanwinning van grond. Zo ontstaan er prachtige rivierduinen en heb je steile oevers voor onder andere de oeverzwaluw.



## De vakantie

Het oerbos wordt gedomineerd door verschillende soorten vliegenvangers zoals de bonte, de grauwe en de withalsvliegenvanger. Deze laatste zie je bij ons nauwelijks. Met het ouder worden van de bossen in Nederland zal de kans groter worden dat deze soort zich ook hier in ons land gaat vestigen. Verder vallen de spechten op. We hebben onder andere gezien: Grote Bonte Specht, Zwarte Specht, Groene Specht, Witrugspecht en de Draaihals. In het oerbos had je een groot meer liggen. Hier hebben we veel soorten gezien. Een soort hebben we niet gezien maar wel veelvuldig gehoord: de Roerdomp. Met zijn diep "hoep"-geluid hoor je de Roerdomp al van veraf. In Nederland gaat het niet goed met deze soort, terwijl ik voor Wit-Rusland het idee heb dat het hier wel goed gaat. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat in Wit-Rusland de Roerdomp een trekvogel is die in de winter naar geschikte, warme gebieden trekt. Op het meertje zagen we vrij veel Zwarte Sterns en Witvleugelsterns rondvliegen. Het is telkens weer een prachtig gezicht als je deze zeer wendbare vogels boven een meer ziet jagen op zoek naar visjes en libellen. Enkele andere hoogtepunten bij dit meer waren een Veenmol, een Zeearend en een Schreeuwarend. Inderdaad een Veenmol is geen vogel maar een heel grote krekkel van ongeveer vijf centimeter lengte. De Schreeuwarend hebben we meerdere malen gezien maar vooral bij het meer heb ik deze arend van heel dichtbij gezien. Na enkele dagen hebben we het stuk bos bezocht waar je de dennebomen hebt staan in het hoogveen. We kwamen hier speciaal voor het Auerhoen maar deze soort werd maar door een tweetal personen waargenomen. Toch was het bezoek meer dan de moeite waard. Al na enkele meters liepen we tegen twee parende Hazelwormen aan. Dit zijn pootloze hagedissen zodat ze door velen onterecht worden aangezien voor slangen. Later op de dag zagen we nog op een drietal andere plaatsen Hazelwormen. Op een gegeven moment kreeg een van ons een Nachtzwaluw in het vizier. Prachtig mooi hebben we dit exemplaar met de telescoop kunnen bekijken. Wat mij hierbij vooral verbaasde is de plaats. Wij zijn bij ons gewend om de Nachtzwaluw op hoge, droge zandgronden te zien en zeker niet op het vochtige hoogveen. Het laatste hoogtepunt tijdens deze tocht werd door mij ontdekt. Het betrof hier een zonnebadende Adder. Bij het zien van zoveel gezichten vond hij er kennelijk niets meer aan en verdween in het hoogveen.

Een ander bezoek in het oerbos was een zeggenmoeras. Tot voor enkele jaren terug was het nog niet bekend dat zich hier de derde belangrijkste broedplaats bevond van de Waterrietzanger. Tijdens het "klossen" door dit moeras waarbij mijn bergschoenen bij elke stap van bovenaf water binnen kregen heb ik de Waterrietzanger diverse malen mooi kunnen waarnemen. Ook zagen we een paartje Kraanvogels die hier waarschijnlijk in dit gebied broeden en een Edelhert. Kort voor het bezoek aan dit zeggenmoeras kwamen we in een dorpje van tien boerderijtjes. Voor een van de boerderijtjes zaten twee oude vrouwen, getekend door het zware werk. Ze vertelden honderd uit maar jammer genoeg konden we er niets van maken. Al spoedig kwam onze tolk erbij, zodat we er een gesprek mee konden voeren. Ze vertelden ons dat ze hun hele leven op de kolchoze hadden gewerkt en dat ze als dank hiervoor nu amper enige ouderdomscnten verdienden. Op hun hoge leeftijd waren ze nu toch nog verplicht om hun moestuin te onderhouden zodat ze in ieder geval wat te eten hebben.



Op de derde dag van ons bezoek in Wit-Rusland hebben we ons verplaatst naar de Prypjat-moerassen. Dit ligt ongeveer zes uur rijden van het oerbos af. Onderweg vallen de enorme grote akkers op waarbij er veel bij zijn die min of meer braak liggen en als hooiland dienen. Hier zagen we regelmatig Bruine, Grauwe en Blauwe Kiekendieven. Tegen de avond kwamen we aan in het plaatsje Turov waar we een woonhuis tot onze beschikking kregen. Na het eten heb ik met enkele andere personen toch nog in het donker de rand van het moeras bezocht. Tijdens dit bezoek hoorden we heel veel Groene Kikkers, Boomkikkers en Roodbuikvuurpadden. Deze laatste is een soort die bij ons niet voorkomt. Zoals de naam al aangeeft is zijn buik roodachtig gekleurd. Hieruit scheidt zich een gif af. De rode felle kleur is in de natuur een waarschuwing voor giftige dieren. Predatoren weten dan dat ze hier af moeten blijven. Het mooiste was het horen van tientallen Porcelainhoenen. Het lijkt een beetje op het knallen van een zweep. Wanneer je het geluid kent vergeet je dit niet gauw meer. De volgende dag zijn we naar de Poima gegaan. Dit zijn weidevogelgebieden om van te smullen. Zo zagen we hier op enkele honderden vierkante meters een viertal baltsplaatsen van Kemphanen. Op enkele van deze baltsplaatsen zag ik zelfs meer dan twintig Kemphanen. Dit maak je in Nederland niet meer mee. Verder zagen we de typische weidevogelsoorten zoals Tureluur, Grutto, Zomertaling, Slobeend, Gele Kwikstaart, Veldleeuwerik en de Watersnip. Als oosterse weidevogels zie je hier bovendien de Poelruiter en de Terekrutter. De laatste was voor mij een nieuwe soort. Opvallend in dit gebied is het zien van maar liefst vijf soorten Sterns. Dit zijn: Zwarte Stern, Witvleugelstem, Witwangstem, Visdiefje en de Dwergstern. Verder zagen we een Dwergmeeuw voorbijkomen en diverse eendensoorten zoals Wilde Eend, Kuifeend, Slobeend, Smient, Wintertaling, Zomertaling en Pijlstaart. Van deze laatste soort vonden we nog een nest.

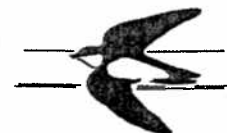


Op donderdag hebben we met een boot een lange tocht gemaakt over de Prypjat. Hierbij hadden we heel mooi weer zodat we extra konden genieten van het prachtige landschap. Al zigzaggend loopt de Prypjat door het landschap. Dicht langs de rivier zie je veelal de weilanden, verder weg beginnen de bossen met eiken van wel enkele honderden jaren oud. Het is een afwisselend landschap waarbij je naast vele watervogels ook veel roofvogels ziet. Langs de Prypjat had je hier en daar duinen waar we veel Oeverzwaluwen zagen broeden. Vele malen zagen we de Zwarte Ooievaar. Dit gebied is zijn optimale biotoop, dus is het ook niet zo verwonderlijk dat deze soort hier niet zeldzaam is. Aan roofvogels zagen we Buizerd, Wespendif, Zeearend, Bruine

Kiekendief, Schreeuwarend en Boomvalk. Tegen de avond voeren we weer terug en konden vanaf de boot de mooie ondergang van de zon aanschouwen. Vermeldenswaard is verder het bezoek aan een hoogveengebied waar we de uitwerpselen van een wolf vonden en waar we diverse Korhoenders zagen. Van dichtbij kon ik hier de Draaihals waarnemen.

Al met al was het een zeer geslaagde vakantie waarbij ik meer dan honderdzestig vogelsoorten ben tegengekomen maar het meeste zal mij toch nog het, in onze ogen nostalgische, boerenleven bijblijven.

John Hermans



## Nesthaar

Voorjaar, Lente. Eindelijk. Wie heeft er niet naar verlangd na zo'n kwakkelwinter. Een nieuwe lente een nieuw geluid. Dat geldt ook in de vogelwereld, op zoek dus naar een geschikte nestplaats. Is die gevonden, dan nestmateriaal opscharrelen. Al jarenlang heb ik de gewoonte om de uitgeborstelde haren van mijn Tervurense herder in het voorjaar in mijn tuin tussen de Forsythia te stoppen en zo dus aan te bieden als mogelijk nestmateriaal. Wat in voorgaande jaren nog niet gebeurd was, gebeurde nu wel. Een pimpelmeesje, van struik naar struik scharrelend door mijn tuin, ontdekte het hondenhaar in de Forsythia. IJverig plukte en sleurde het beestje tot het een heleboel haar in het bekje had, vloog vervolgens met een sliert wol achter zich aan naar de waslijn, maakte daar een kleine stop om de buit nog steviger in zijn snaveltje te pakken, en vloog weg. Heerlijk, want om zo iets van heel dichtbij te kunnen meemaken is toch heel speciaal. Mijn hond was er minder gelukkig mee dan ik. Hij kreeg voortaan elke dag een borstelbeurt om zodoende een stukje bontjas in te leveren voor het goede doel. Dagen achter elkaar ben ik er getuige van geweest dat mijn gevederde vriendje ijverig aan het werk was. Daarna bleven de bossen hondenhaar weer onaangeroerd. Het nestje was dus vermoedelijk gereed en de volgende stap kon ondernomen worden om te zorgen voor nageslacht. Wat zullen de jonkies een zacht en warm nestje ontdekken als ze eenmaal uit het ei zijn gekropen.

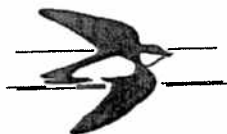
Adrie Nijssen

\*\*\*\*\*

### *Het lied van de zee*

*Ik sta aan het strand en kijk over de zee.  
De golven nemen al mijn gedachten mee.  
Het krijzen van de meeuwen in de blauwe lucht.  
De witte wolken gaan op de vlucht.  
De golven rollen naar het strand.  
Hoge en lage slaan uiteen op het witte zand.  
Het is het aloude lied van weleer.  
Maar toch... dit verhaal vertelt ons meer.  
Het is het verhaal over ons leven.  
De manier waarop we alles beleven.  
De toppen van de verrukking.  
De dalen van de verdrukking.  
Het te pletter slaan van onze dromen.  
Die helaas niet altijd uit blijken te komen.  
En ook wij slaan regelmatig op de vlucht.  
Maar worden dan weer op onszelf teruggeworpen,  
ervaren we met een diepe zucht.  
En de zee zingt het aloude refrein:  
Zo is het altijd geweest...,  
zo zal het altijd zijn!*

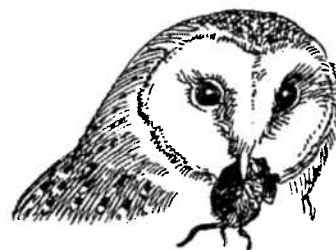
Adrie Nijssen



# Jaarverslag Werkgroep Kerkuilen

## *Daljaar voor muizen en kerkuilen*

Van het kerkuilenoverleg Noord-Brabant heb ik het jaarverslag over 1997 gekregen. Hieruit komt naar voren dat 1997 een bijzonder slecht jaar voor de Kerkuil is geweest. Dit is in overeenstemming met onze bevindingen. Voor zover we het nu weten hebben er in 1997 in ons gebied twee paren gebroed waarvan het aantal jongen onbekend is. Dit komt doordat ze heel laat in het seizoen met broeden zijn begonnen waardoor we niet hebben kunnen volgen wat de resultaten waren. In Noord-Brabant hebben er in 1997 totaal 61 paren gebroed tegenover 159 paren in 1996. Dit is een achteruitgang van maar liefs 62%. In geheel Nederland was er ook een achteruitgang maar niet zo dramatisch als in Noord-Brabant. Hier broedden in 1997 in totaal 795 paren tegenover 1400 in 1996. Dit betekent een achteruitgang van 43%. Uit onderzoek blijkt dat de achteruitgang te wijten is aan het ineensstorten van de populatie Veldmuizen. Deze muizensoort is de belangrijkste prooi voor de Kerkuil. Kennelijk biedt Noord-Brabant minder goede alternatieven dan overig Nederland. Ook het aantal eieren en uitgevlogen jongen bleef ver achter tegen wat normaal gepresteerd wordt. In 1996 was het gemiddelde aan eieren per broedgeval 3,8. In 1997 is dit gedaald tot 3,2. Het gemiddelde aan uitgevlogen jongen bedroeg in 1997 2,1 tegenover 2,7 in 1996. Dit betekent dat er dus veel minder aanwas van jonge Kerkuilen is dan de laatste jaren het geval was. Een positief punt hebben we in 1997 wel vastgesteld. Dit was dat er toch op vele plaatsen Kerkuilen aanwezig waren, maar dat ze niet tot broeden overgingen. Ook dit wijst er toch op dat er te weinig voedsel was om een succesvol broedsel groot te brengen. De ineensstorting van de populatie Veldmuizen gebeurt periodiek om de drie tot vier jaren, dit is een bekend gegeven waarbij het bekend is dat de populatie zich weer zal herstellen. Al net zo lang als we de Kerkuil volgen zie je ook hier pieken en dalen die verband houden met de populatie Veldmuizen. Als je dit weet kan je in ieder geval het slechte broedresultaat van 1997 verklaren en weet je dat ook de populatie Kerkuilen zich ongetwijfeld weer zal herstellen.



### **Resultaten over 1998**

Daarom waren we benieuwd hoe het in 1998 zou vergaan met het broeden in onze regio. Op dit moment hebben we ongeveer voor de eerste keer weer alle kasten nagekeken en we kunnen al voorzichtig concluderen dat het weer veel beter gaat met de Kerkuil. We hebben nu in totaal al 7 broedparen met ongeveer 23 jongen en 1 broedpaar met maar liefst 9 eieren, waarbij we ons afvragen of deze wel allemaal zullen uitkomen. Als je kijkt naar de paren met jongen betekent dit een broedresultaat van gemiddeld 3,3 jongen. Binnenkort komt Gerard van der Kaa om deze jongen te ringen. Het ringen doen we om er achter te komen wat er met de jonge Kerkuilen gebeurt. In het verleden hebben we door het ringen diverse malen waargenomen dat jonge Kerkuilen het jaar daarop bij ons in een andere kast hebben gebroed. Een ander voordeel van het ringen is dat je de Kerkuil daarna individueel kunt herkennen. Zo zijn we er achter gekomen dat soms jaren achtereenvolgend dezelfde Kerkuil op dezelfde broedplaats aanwezig is. Je kunt zelfs stellen dat ze gedurende hun gehele leven op dezelfde plaats blijven broeden als er niets gebeurt. Al met al dus weer een veel beter resultaat dan in 1997. Gelukkig maar. Op deze manier kunnen we in onze omgeving blijven genieten van deze prachtige verschijning.



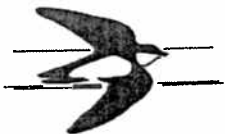
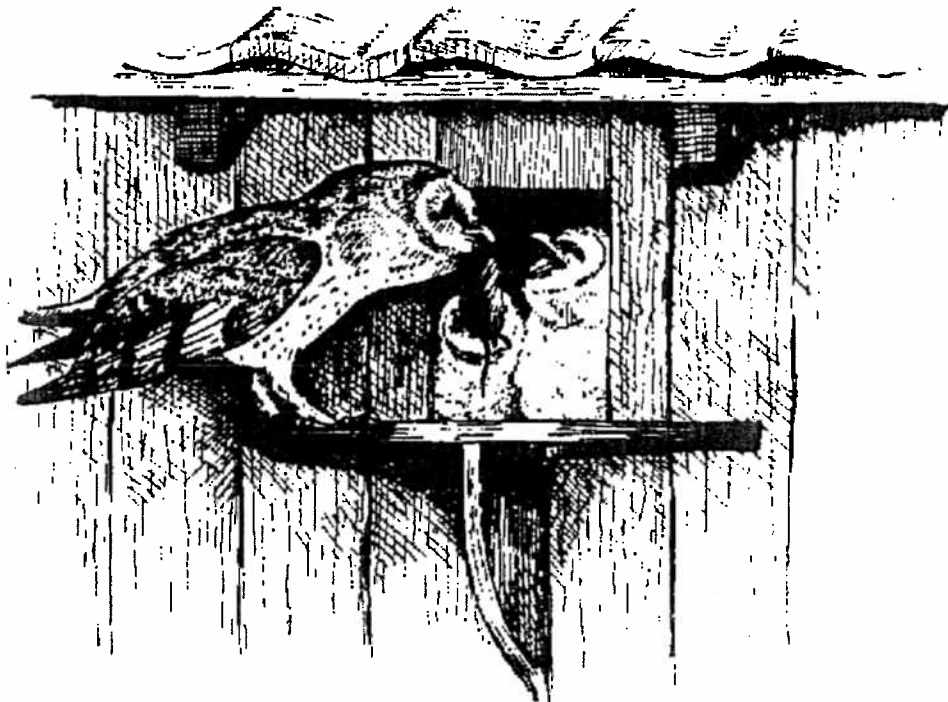


**Noot:**

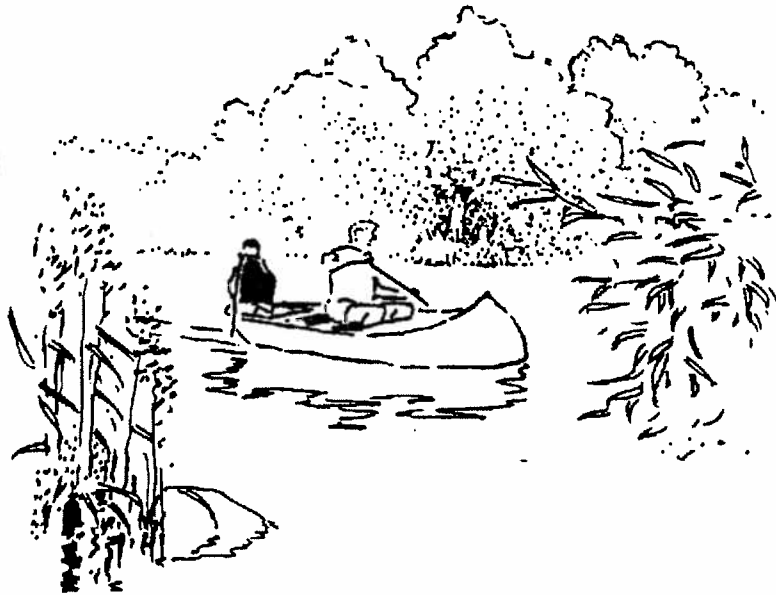
Toen ik dit verhaal schreef zou de ringer nog langs moeten komen. Op vrijdag 12 juni jl. hebben we de kerkuilen in samenwerking met Gerard geringd. Op deze avond zijn vijf volwassen Kerkuilen geringd en dertien jonge Kerkuilen. Opvallend was dat er in een aantal gevallen magere Kerkuilen aanwezig waren. Dit duidt op nog steeds geen goed muizenjaar en vooral de laatste week is het weer slecht geweest. Een Kerkuil is een gehoorjager. Op het moment dat het avonden achter elkaar staat te regenen kan een Kerkuil maar heel moeilijk aan voedsel komen. Verheugend was een broedgeval in Odiliapeel. Hier zijn we ongeveer vier weken geleden geweest en hebben toen twee jongen terug in de nestkast moeten zetten. In de kast was nog een jong meer aanwezig. Een van de twee teruggezette jongen bleek een gebroken vleugel te hebben. Toen we de Kerkuilen wilde ringen zaten er in de schuur drie vliegvlugge jonge Kerkuilen die door de schuur vlogen. Gelukkig konden we dus constateren dat de gebroken vleugel weer genezen was.

Namens de werkgroep Kerkuilen,  
John Hermans (Coördinator)

Telefoon: 0413-272777



## Vaarexcursie De Weerribben



Op zondagochtend (half acht!) 28 juni jl. vertrokken veertien Vogelaars richting Overijssel. We zouden die dag een bezoek brengen aan het Nationaal Park De Weerribben. De deelnemers aan deze schitterende excursie waren: Jan-Willem Hermans, Peter van de Braak, Theo Peters, Gerrit & Jopie Jonkers, Liesbeth & Ramon Verkaar, Don-Alexander van Bergen & Muriëlle van Hees, Willie en Joyce Bergmans, Jos van Heezewijk & Ingrid Kok en Peter Noy.

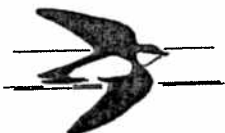
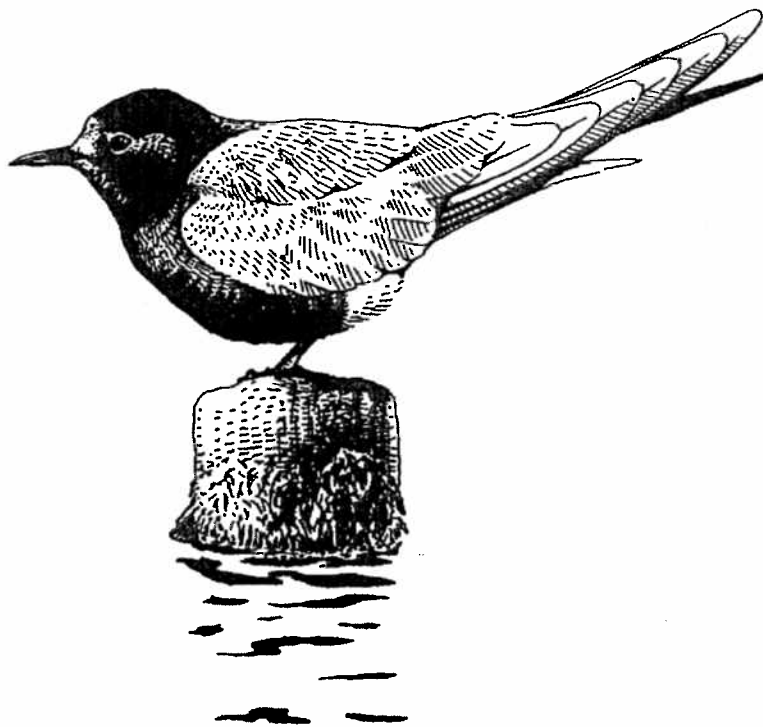
Dit 3500 hectaren groot laagveenmoeras kenmerkt zich door een grote afwisseling van water, rietlanden, hooilanden en moerasbossen. Het Nationaal Park De Weerribben, ten westen van Steenwijk, is een watergebied bij uitstek. De beste manier om dit gebied te verkennen en te beleven is dan ook per kano of fluisterboot. Aangezien 15 kilometer roeien te veel van het goede is, kozen wij dus voor vijfpersoons boten, welke door middel van accu's worden aangedreven. Jan-Willem had vier boten gereserveerd. Gelukkig zaten er voldoende (opgeladen) accu's in om de gehele dag mee rond te kunnen varen. Goedgemutst vertrokken we met onze fluisterboten het moeras in op zoek naar Roerdompen, Purperreigers, Bruine Kiekendieven, Karekieten etc. etc. Heel veel vogels hebben we die dag niet gezien, wel hebben we veel lol gehad. De weergoden waren ons gunstig gezind. In tegenstelling tot het Zuiden van het land hebben we die dag schitterend weer gehad met veel zon! Regelmatig dreef er, al dan niet moedwillig, een boot het riet in. Niet iedereen was even bedreven in het besturen van een boot (hè Willie!). "Links-" en "rechts-af" is immers andersom dan bij het besturen van een auto. Maar na verloop van tijd had iedereen dit onderdeel onder de knie en voeren we netjes in een rij tussen de rietkragen door op zoek naar ..... Koffie? Nee nog niet, het blijkt dat een gevulde thermoskan met koffie inmiddels tot de standaarduitrusting van een Vogelaar behoort, zodat dat feest nog even werd uitgesteld. Daarentegen waterlelies en gele plompen in overvloed. Sorry, de moeilijke namen van het andere "spul" wat we hebben gezien zijn mij niet meer bijgebleven.



Rond het middaguur legden we aan bij het Natuurinformatiecentrum de Weerribben. Met bij elkaar gesprokkeld touw werden de boten aan de kade verankerd. Door middel van duidelijke informatiepanelen en een film wordt de bezoeker duidelijk gemaakt hoe dit veengebied de afgelopen duizenden jaren is ontstaan. Daarna werd op een naburig terras de inwendige mens versterkt. Wat opvalt tijdens zo'n pauze is dat koffie, gebak en soep het altijd goed doen. En dat individueel afrekenen voor sommige "obers" wel erg lastig is! Na een gezellig verblijf op genoemd terras ging men weer terug naar de boten om de terugreis te aanvaarden, we waren immers pas op de helft van onze boottocht. Doordat "kapitein" Willie regelmatig het spoor bijster was moest de schroef even zoveel keren ontdaan worden van vastgetrokken waterplanten. Daarna ging het weer van een leien dakje, zeker nadat er muiterij aan boord was uitgebroken en Willie gedegradeerd werd tot Matroos! Men was naarstig op zoek naar een kolonie Purperreigers, helaas was die onvindbaar. Een overvliegende ooievaar zorgde nog wel voor enige opwinding.

Na zo'n vier uur varen kwamen we weer bij het beginpunt aan. Ook hier weer koffie of frisdrank en de gebruikelijke sterke verhalen. De zon deed de rest. Rond zes uur waren we weer thuis met dat prettige "Vogelwacht-gevoel" nog in ons hoofd. Een leuke, gezellige dag gehad, die zeker voor herhaling vatbaar is!!

Peter Noy



## Bijzondere Waarnemingen

### *Bosuil waargenomen in de Maashorst!*

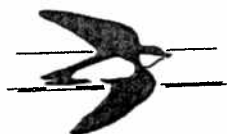
Hier alweer de bijzondere waarnemingen van Vogelwacht Uden van februari t/m mei 1998. Ook ditmaal weer een uitgebreide lijst (waarschijnlijk door het mooie voorjaar). Een bijzondere en mooie waarneming voor onze omgeving is wel de Bosuil, gezien door Theo Thijssen. Deze is ook aan diverse leden gemeld via onze telefoonbelronde. Een jonge bosuil zat hier op anderhalve meter hoogte in een berk op Slabroek. Zo'n nog niet vliegvaardig jong verlaat zijn nest na vier tot vijf weken. Hij kan dan totaal nog niet vliegen, maar fladderend en klauterend langs schuine boomstammen kan hij zich toch goed verplaatsen. Dit bleek in dit geval ook, want de volgende dag zat dit jong op zes meter hoogte in een andere boom, tien meter verwijderd van de berk. Een van de oudervogels was ook mooi te zien in de kruin van de berk. Tijdens het grootbrengen van de jongen kan zo'n ouder in de schemer en 's nachts bijzonder agressief zijn en zelfs mensen aanvallen. De bosuil broedt meestal in boomholtes, maar ook in rustige hoekjes in gebouwen. In de Maashorst komt deze uil dan ook in mindere mate voor (vergeleken met de Ransuil), omdat de bomen nog niet zo oud zijn. Hierdoor zijn er weinig grote natuurlijke holtes. Van de op Slabroek broedende Bosuil hebben we de boom terug kunnen vinden; het is een van de oudere vliegdennen van deze omgeving. Het geluid wat het mannetje Bosuil maakt is het bekende "oehoe" geluid, wat vooral in speelfilms gebruikt wordt.

Peter van de Braak, Coördinator Werkgroep Inventarisaties  
(telefoon: 0413-253586)



**BIJZONDERE WAARNEMINGEN VOGELWACHT UDEN E.O.**

DATUM:	AANTAL:	VOGELSOORT:	LOCATIE:	WAARNEMER:
18-02-98	2	Wulp	Melven, Erp	Jos Welte
13-03-98	2	Keep	Centrum, Uden	Wim Hoefs
14-03-98	1	Klapekster	Kanonsberg	J. Verhoeven
14-03-98	1	Roodborsttapuit	Kanonsberg	J. Verhoeven
15-03-98	1	Watersnip	Schotenweg, Uden	J. Verhoeven
20-03-98	1	Rode Wouw	Venhorst	Rien de Mol
22-03-98	1	Klapekster	3 Vennen, Maashorst	Jos Welte
22-03-98	1	Bosuil	Melven, Mariaheide	W.v. Lanen
26-03-98	20	Kraanvogels	Bedaf, Uden	Wim Hoefs
26-03-98	1	Pijlstaart	Mariaheide	W.v.d.Velden
29-03-98	1	Beflijster	3 Vennen, Maashorst	Jos Welte
30-03-98	1	Beflijster	't Lym, Keldonk	Tiny v.d. Elzen
30-03-98	1	Rode Wouw	Maashorst	Tiny v.d. Elzen
05-04-98	1	Rode Wouw	't Lym, Keldonk	Tiny v.d. Elzen
05-04-98	1	Rode Wouw	Melven, Mariaheide	J.v.d. Tillaart
11-04-98	1	Goudvink	Odiliapeel, eigen tuin	Elly Kuipers
13-04-98	1	Gele Kwikstaart	Leygraaf, Maña-Heide	W.v. Lanen
16-04-98	1	Knobbelzwaan	Vijver v. Oort, Uden	Wim Hoefs
16-04-98	1	Visarend	Zuidwillemsvaart	W.v. Lanen
21-04-98	1	Tapuit	Maashorst, Uden	Wim Hoefs
01-05-98	2	Bosuil	Slabroek, Uden	Theo Thijssen
01-05-98	2	Bonte Vliegenvanger	Slabroek, Uden	Liesbeth Verkaar
02-05-98	1	Boomvalk	Sportpark, Mariaheide	W.v.d.Velden
03-05-98	1	Paapje	Loonse Beemden	G.v.Boxmeer
04-05-98	1	Visarend	Hemelrijk	Avondwandeling
06-05-98	1	Kramsvogel	Maashorst, Uden	J. Hermans
08-05-98	1	Porseleinhoen	Loonse Beemden	W.v.d.Velden
09-05-98	1	Rode Wouw	Vorstenbosch	J.v.d.Tillaart
10-05-98	1	Wielewaal	Maashorst, Uden	J. Hermans
10-05-98	3	Rode Wouw	Maashorst, Uden	J.W. Hermans
11-05-98	15	Gele Kwikstaart	Kamerweg, Uden	Theo Thijssen
11-05-98	2	Tapuit	Melven, Mariaheide	G.v.Boxmeer
11-05-98	2	Boomvalk	Melven, Mariaheide	W.v.d.Velden
13-05-98	2	Kwartel	Maashorst, Uden	W.v.d.Velden
14-05-98	1	Boomklever (broedend)	Odiliapeel	J. Hermans
17-05-98	1	Rouwkwikstaart	Maashorst, Uden	Eric v. Berkel
18-05-98	1	Kwartel	Leygraaf, Uden	Avondwandeling



## Avondwandeling de Leijgraaf

Maandag 18 mei melden zich twaalf enthousiastelingen bij de Groenhoeve voor deelname aan de derde avondwandeling. Het gebied betrof de Leygraaf en Kooldert, gelegen tussen Uden en Erp. Goed zeven uur 's avonds werd vertrokken en bijna op de breukrand zelf werden de auto's geparkeerd. Jos Welte ontdekte in een holle weidepaal een nest jonge koolmezen. Waar of niet waar??? Als de jongen er echt in zaten, zaten ze wel erg diep. Het werd een mooie wandeling langs de kaarsrechte Leygraaf. Dit water is zo recht dat het als liniaal dienst zou kunnen doen op bijvoorbeeld het bureau voor een projectontwikkelaar. Er zijn zeer vage plannen om hier en daar de zeer hoge kanten schuin af te graven, zodat steltlopers en eenden met hun jongen op de kant zouden kunnen komen. Thans lukt dit niet of nauwelijks. Wat zou overigens een meanderende Leygraaf prachtig zijn!!

### De volgende waarnemingen gezien en/of gehoord:

Zwarte kraai, sperwer, holenduif, scholekster, wulp, tuinfluiter, witte kwikstaart, merel, tijftjaf, geelgors, zanglijster, wilde eend, zwartkop, fitis, vink, roodborst, bosrietzanger, zwarte mees, houtduif, spreeuw, grasmus, fazant, veldleeuwerik, gele kwikstaart, buizerd, kauw, grote bonte specht, torenvalk, kwartel, koekoek en struisvogel.

Aad van Toor

### Noot Redactie:

- \* De Struisvogelwaarneming betrof waarschijnlijk een exemplaar van de Patrijsweg!?
- \* De Koolmezen in de weidepaal zaten er wel degelijk (PN heeft ze ook gezien!).



## Een maandagavondwandeling op dinsdagavond

Vanwege Pinksteren is de jaarlijkse wandeling naar de Tongelaar verzet naar dinsdagavond. Het heeft 's middags flink geregend, vandaar dat er "slechts" een man of twaalf zich verzamelden op het parkeerterrein van Kasteel de Tongelaar (nabij Mill). Zodra je de auto uitstapte werd je overladen door het gezang van de nachtegaal. Twee stuks zelfs en we konden ze heel dichtbij benaderen. Af en toe zag ik ze van de ene op de andere tak fladderen. Wat een prachtige zang toch. Iemand zei: "Komop, we gaan weer naar huis, we hebben gehoord waarvoor we gekomen zijn". Grapje natuurlijk!! We hebben zo'n twee en een half uur heerlijk gewandeld. En geen druppel regen, al hadden we bijna allemaal regenjassen en paraplu's meegenomen. Als je alles van tevoren weet! Wil Verbossen keek tussen de populieren door en zag twee jonge witte buizerden op een horst. Echt een mooi gezicht! Later tijdens de wandeling zagen we twee buizerden op twee palen zitten, misschien wel de ouders. Eén was duidelijk witter dan de ander.



Bomen en struiken waren druipnat en het rook heerlijk. We hebben twee keer een ree gezien, mooi als je die in je kijker krijgt. Iemand van ons zag een vos. Die zie je niet iedere dag. We kwamen ook nog een student tegen die aan het inventariseren was voor het Brabants Landschap. Hij was al vanaf februari iedere week aan het wandelen. Het is zijn afstudeerwerkstuk en ging deze inventarisatie ook nog vergelijken met andere gebieden. Het roodborsttapuitje konden we goed zien en horen. Zijn vrouwtje zat er ook in de buurt. Verder hoorden we de bosrietzanger, kleine karekiet, maar helaas niet de krekeltzanger die we vorig jaar hier hoorden. Op een gegeven moment dachten we een torenvalk te zien, maar Peter van de Braak zei dat z'n rug donker was en we dus te maken hadden met een boomvalk. Hij vloog hoog en had waarschijnlijk een zwaluw in zijn poten, want hij werd voortdurend aangevallen door een andere zwaluw. Later zagen we hem nog een keer vliegen. Wat een drama voor zo'n zwaluwfamilie.

In de buurt van het water hoorden we een mengeling van geluiden: kleine karekiet, groene kikker en we hoorden zelfs twee ratten vechten (hoog schel gepiep). Verder zagen we meerkoeten op hun nest, ook hun jongen lieten zich zien. Aan het einde van de wandeling zagen we nog een mooie zonsondergang wat de wandeling compleet maakte. Zeer de moeite waard, het blijft een prachtig gebied en hopelijk ontbreekt hij volgend jaar niet bij de maandagavondwandelingen!

Liesbeth Verkaar



## De aanschaf van een verrekijker



Een goede verrekijker is voor iemand die naar vogels kijkt een onmisbaar instrument. In een later stadium kan in specifieke gevallen de aanschaf van een telescoop worden overwogen. Voor beginners is een (dure) telescoop nog niet direct interessant. Een telescoop is noodzakelijk wanneer men een waterplas, meer, rivier, zee o.i.d. gaat bezoeken. Men kan dan diverse watervogels, die vaak op grote afstand zitten, tot zeer dichtbij halen. Bij een telescoop hoort ook altijd een stevig statief.

Het argument voor de aanschaf van een verrekijker is, dat tijdens een (vogel)wandeling een kijker een onmisbaar instrument is om de vogels beter in beeld te kunnen krijgen en dus ook beter kan (her)kennen. Regelmatig vragen (nieuwe) leden zich af waar men nou op moet letten bij de aanschaf van een verrekijker. Er zijn namelijk grote verschillen in prijs en kwaliteit. De prijzen variëren van nog geen honderd gulden tot enkele duizenden guldens! Bij de aanschaf van een kijker is het dus zaak dat men vooraf weet waar men zoal op moet letten; hierbij spelen een aantal factoren een belangrijke rol. In dit artikel wordt wat dieper ingegaan op een aantal technische aspecten.

### Soort verrekijker

Verrekijkers zijn er in principe in twee verschillende groottes, de compact-kijker en de normale kijker. Bij matig gebruik is een "compacte" kijker voldoende omdat deze klein is en licht van gewicht. Overdag zijn ze even lichtsterk als bij een normale kijker, echter in de schemering en in het donker zijn ze eigenlijk niet te gebruiken.

De normale kijker is groter dan de compactkijker en heeft meestal een grotere objectief-diameter (= de diameter van het objectief dat aan de voorzijde van de kijker zit en die in millimeters wordt aangegeven). Bij intensiever gebruik, waaronder avondgebruik, is de normale kijker meer geschikt.

Naast onderscheid in grootte, wordt er ook onderscheid gemaakt in kijkersconstructies. Zo kennen we de porro-kijker en dakkant-kijker:

- \* **Porrokijker** : De meest gangbare kijker van een eenvoudig model, is echter minder bestand tegen stof en vocht. Porrokijkers geven een rustig en vooral helder beeld. Ze zijn geschikt voor mensen die lang door een kijker turen. Een nadeel is hun gewicht: ze wegen bijna één kilo.
- \* **Dakkantkijker** : Ingewikkelder constructie, betere mechanische stabiliteit en goed bestand tegen stof en vocht. Deze populaire kijkers zijn licht en smal en zijn duurder dan de porrokijkers. Dankzij een speciaal prisma liggen de voor- en achterlens in één lijn. Daardoor passen ze gemakkelijk in een tas of binnenzak.

De meeste kijkers zijn overigens geschikt om zonder bril te gebruiken, mits men geen cilinderglazen heeft en/of de oogafwijking niet méér is dan plus of min 7 tot 8. Wanneer men de kijker mét bril wil gebruiken, kijk dan goed naar de aanwijzingen van de verkoper of het testresultaat. Vaak geeft men aan in welke mate een kijker ook geschikt is voor brildraggers (nee, matig, redelijk, goed of uitstekend).





### Prestatie van de kijker

De prestatie van de kijker wordt aangegeven door een cijfercombinatie, bijvoorbeeld 7x50, 8x40, 10x50 etc. Het eerste getal geeft de vergroting aan, dus hoe vaak het voorwerp vergroot wordt. Het tweede getal geeft de objectiefdiameter aan (dit is de lens die het verst van u verwijderd is als u door de kijker kijkt). De grootte van het voorste objectief bepaalt de hoeveelheid licht die in de kijker binnenkomt. Een groter objectief geeft trouwens geen garantie op een breder gezichtsveld. Of al dat licht door de waarnemer kan worden benut hangt af van de zogenaamde uittreepupil en van uw oogpupil. De uittreepupil (= lichtbundel) wordt berekend door het getal van de objectiefdiameter te delen door het getal van de vergroting. Bijvoorbeeld: bij een kijker van 7x50 bedraagt de uittreepupil 50 gedeeld door 7 is 7,1 millimeter. De grootte van uw oogpupillen hangt af van de aanwezige hoeveelheid licht. In een donkere omgeving zijn uw oogpupillen groter dan overdag. Overdag zijn ze 2 tot 2,5 mm. groot. Tijdens de schemering en in het donker maximaal 7 millimeter.

### Vergrotingen

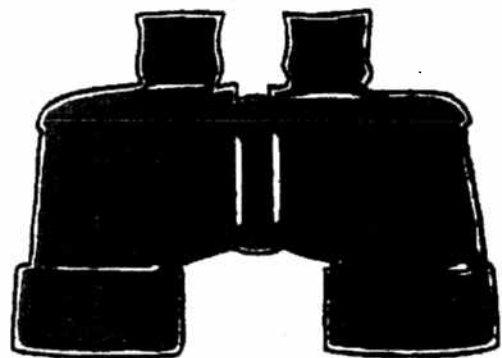
De ervaring heeft geleerd dat een verrekijker met een vergroting van 7x of 8x het meest geschikt is voor de gemiddelde vogelaar. Bij veel grotere vergrotingen worden ook de bewegingen van de kijker mee vergroot. Bij een lichte beweging met de kijker ziet u het voorwerp dan al niet meer scherp (schokkerig beeld). Een voldoende objectiefdiameter voor uitsluitend gebruik overdag is 30 mm. Bij tevens gebruik in de schemering is 40 mm beter geschikt. Een vuistregel: hoe sterker de vergroting, des te kleiner het gezichtsveld van de kijker.

**Noot:** *Een verrekijker is een optisch instrument en daarom zeer kwetsbaar. Stoten, schokken en vallen moet te allen tijde voorkomen worden!*

### Selectie-criteria

Uiteraard zijn een groot aantal factoren van invloed op de kwaliteit en prijs van de kijker. Zoals in de inleiding reeds vermeld lopen de prijzen van een verrekijker uiteen van nog geen honderd gulden tot enkele duizenden gulden. Het is dus uitkijken geblazen als u een verrekijker aanschaft. De volgende zaken zijn hierbij van belang:

- \* Prijs van de kijker?
- \* Scherpstelafstand (bijvoorbeeld vanaf minimaal 5 meter)?
- \* gezichtsveld op een bepaalde afstand (bijvoorbeeld op 1000 meter)?
- \* mate van water- en stofdichtheid?
- \* schok- en corrosiebestendigheid?
- \* gewicht van de kijker?
- \* geschikt voor bril dragers?
- \* draagtas meegeleverd?
- \* beeldscherpte?
- \* garantiebepalingen?



### Zet uw kijker op scherp

*Zorg dat het linker- en rechterbeeld precies samenvallen \* zet de plus- of mincorrectie (dioptrie) op nul \* bedek daarna dit gedeelte van de kijker \* richt het onbedekte gedeelte naar een onderwerp \* stel met behulp van de centrale instelling op de middenas het onderwerp scherp \* bedek nu het glas zonder plus- of mincorrectie en verstel het tot het onderwerp scherp is. Deze instelling is het verschil tussen uw rechter- en linkeroog en blijft ongeacht de afstand hetzelfde.*



### **Prijscategoriën**

- A: tot 250 gulden
- B: 250 tot 550 gulden
- C: 550 tot 850 gulden
- D: 850 tot 1500 gulden
- E: 1500 gulden en meer



### **Categorie A: (kijkers tot 250 gulden)**

In deze categorie treft u vooral kijkers aan voor de beginnende vogelaar. Het zijn goedkope kijkers die redelijke prestaties leveren. Voor iemand die af en toe eens vogelt zijn deze verrekijkers goed geschikt. Als u langere tijd achter elkaar naar vogels wilt kijken, zijn deze kijkers wat minder geschikt. Dit komt, omdat in deze kijkers eigenlijk een te kleine prisma is ingebouwd. Die iets te kleine prisma zorgt ervoor dat er aan de randen van het beeld wat onscherpte optreedt. Kijkt u nu lang door een dergelijke kijker dan zullen uw ogen vermoeid raken.

### **Categorie B: (kijkers van 250 tot 550 gulden)**

In deze categorie bevinden zich de kijkers die al wat meer in huis hebben. Aan de constructie en de behuizing is meer aandacht besteed en de ogen raken minder snel vermoeid. Deze kijkers zijn net als de kijkers uit de eerste categorie overigens niet water- en stofdicht. Onder zeer vochtige omstandigheden zijn dergelijke kijkers dan ook niet aan te bevelen.

### **Categorie C: (kijkers van 550 tot 850 gulden)**

Met het stijgen van de prijs, neemt ook de kwaliteit van de kijkers toe. In deze prijsklasse kunnen we spreken van een goede, degelijke en duurzame kijker. De meeste vogelaars hebben een kijker uit deze categorie. De prijs-/kwaliteitsverhouding is goed te noemen. De meeste kijkers zijn spatwaterdicht en de eerste dakkantkijkers dienen zich aan. De ingebouwde prisma's zijn op maat gemaakt, waardoor er nauwelijks rand-onscherpte optreedt. Kortom: een kijker in deze prijsklasse is een prima keuze.

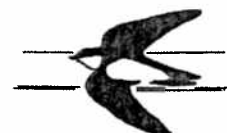
### **Categorie D: (kijkers van 850 tot 1500 gulden)**

In deze prijsklasse vallen de duurdere compactkijkers en de betere porrokijkers. Deze categorie is eigenlijk een overgangsgebied van de duurdere porrokijker naar de goedkopere dakkantkijker. Dergelijke kijkers verschijnen niet zoveel op de markt. Een goede dakkantkijker valt vanwege de ingewikkelde constructie en een betere lens al snel in de duurste categorie. Een eenvoudige dakkantkijker, zal om de prijs zo laag mogelijk te houden, moeten bezuinigen op de kwaliteit van de lenzen. Een consument betaalt dan alleen voor het dakkantsysteem zoveel geld, terwijl de kwaliteit van zo'n kijker toch wat achterblijft.

### **Categorie E: (kijkers van 1500 gulden en meer)**

In deze prijsklasse bevinden zich de absolute topkijkers. De beste lenzen zijn gebruikt om het beeld zo scherp en contrastrijk mogelijk te maken. Naar de randen toe zult u altijd een scherp beeld houden. Een ander sterk punt van deze kijkers is de grote mate van water- en stofdichtheid door een solide, stootvaste constructie. Dergelijke kijkers zijn eigenlijk een investering voor het leven.

**Enkele topmerken zijn: Swarovski, Zeiss en Leica.**



### Informatie en bestellen

Voor meer informatie met betrekking tot het aanschaffen van een verrekijker kan men terecht bij het bestuur van Vogelwacht Uden, telefoon 0413-269804 (Jan-Willem Hermans). Leden die zijn aangesloten bij Vogelbescherming Nederland kunnen korting krijgen. Ook inruil van oude kijkers is mogelijk.

Een compleet overzicht van het zeer uitgebreide assortiment verrekijkers is op te vragen bij de Redactie, telefoon 0413-251691 (Peter Noy).

Wij hopen dat u met een verrekijker of telescoop uit het assortiment van Vogelbescherming optimaal zult genieten van de natuur, zowel dichtbij huis als verder weg .....

Gezien de complexiteit van de materie is besloten om het artikel over telescopen in het volgende Bruujsel op te nemen (oktober 1998).

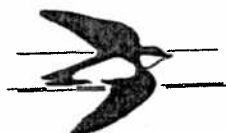
### Legenda

- \* *Objectief:* is de grotere lens, die het dichtst bij het voorwerp (object) ligt.
- \* *Objectiefdiameter:* is de doorsnede van het objectief in millimeters.
- \* *Vergroting:* het eerste cijfer in de combinatie 7x50 geeft de vergroting aan. Hoe hoger het getal, hoe sterker de vergroting. Het tweede cijfer geeft de doorsnede van het objectief in millimeters aan. Hoe groter het getal of diameter, hoe meer licht de lens doorlaat.
- \* *Uittreepupil:* ofwel lichtbundel; te berekenen door het getal van de objectiefdiameter te delen door het getal van de vergroting (in mm.)
- \* *Oculair:* is de kleinere lens die naar je oog gericht is.
- \* *Centrum-scherpte:* is de afmeting waarbij het gezichtsveld op een bepaalde afstand nog scherp is.
- \* *Gezichtsveld:* is de breedte van het veld (in meters) dat de kijker bestrijkt.
- \* *Prismasysteem:* is het lenzenstelsel in een verrekijker.
- \* *Compactkijker:* is klein en heeft een kleine objectiefdiameter.
- \* *Normale kijker:* is groter en heeft meestal een grotere objectiefdiameter.
- \* *Porrokijker:* eenvoudige constructie en minder bestand tegen stof en vocht.
- \* *Dakkant-kijker:* betere mechanische constructie, goed bestand tegen stof en vocht en stuk duurder dan de porrokijker.

Aad van Toor  
Peter Noy



**Bron:** Optiek-Catalogus & Prijslijst (Vogelbescherming Nederland)  
ANWB Kampioen (december 1997)



## Vogelwacht - Winkel

Bart Gevers, onze penningmeester, beheert al jarenlang de "Vogelspullenwinkel" van onze vereniging. Omdat de doelstelling van een winkel nu eenmaal verkopen is volgt onderstaand de winkelvoorraad en prijslijst.

### Cassettebandjes met vogelgeluiden:

- |   |         |
|---|---------|
| * Nr. 1: zangvogels, deel 1               | f 20,00 |
| * Nr. 2: weide-, water- en moerasvogels   | f 20,00 |
| * Nr. 3: vogels van bos, heide en duin    | f 20,00 |
| * Nr. 4: water- en wadvogels              | f 20,00 |
| * Nr. 5: zangvogels, deel 2               | f 20,00 |
| * Nr. 6: bekende en minder bekende vogels | f 20,00 |
- Om vogelgeluiden beter te leren (her)kennen vormen de cassettes een prima hulpmiddel.

### Diverse CD's met vogelgeluiden:

- |   |         |
|---|---------|
| * Nr. 1: vogelgeluiden rond huis en tuin  | f 39,50 |
| * Nr. 2: vogelgeluiden in bos en struweel | f 39,50 |

### **Naast geluidscassettes en CD's hebben we een groot aantal vogelboeken, van pocket tot atlas, te koop:**

- |   |         |
|---|---------|
| * Het kleine zakvogelboekje van P. Hayman   | f 17,90 |
| Het determineren van vogels is zonder handboek vrijwel onmogelijk. Het boekje van Hayman is zo'n handboek. Bij de uitvoering is rekening gehouden dat het gemakkelijk in jaszak of borstzak kan worden meegenomen. Het boekje is langwerpig, smal en niet lijvig. |         |
| * Vogels van Midden-Brabant   | f 10,00 |
| Dit boek is werkelijk een aanbieding en van belang voor elke Brabantse vogelaar.  |         |

### **En natuurlijk allerlei leuke artikelen om bijvoorbeeld cadeau te geven, zoals:**

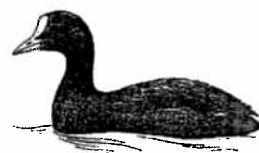
- |  |              |
|--|--------------|
| * Diverse vogelmobielen                        | f 14,50      |
| * Wenskaarten/Ansichtkaarten                   | vanaf f 4,00 |
| (o.a. uilen, vingerafdrukken en art selection) |              |
| * Briefpapier met enveloppen (eendfiguren )    | f 8,50       |
| * Poëziealbum met plaatjes                     | f 9,95       |
| * Briefopener met eendfiguur                   | f 3,95       |
| * Raamstickers (torenavalken)                  | f 3,50       |
| (deze kunnen raambotsingen voorkomen)          |              |
| * Balpennen (Vogelbescherming)                 | f 1,00       |

### Verkoopadressen:

- Tijdens vergaderingen en andere bijeenkomsten in de Groenhoeve.
- Bij de penningmeester aan huis (na telefonische afspraak):

Bart of Stephanie Gevers.  
Hoorstraat 6 - Uden

Telefoonnummer: 0413-260613



# Snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-  
IJZERWAREN - GEREEDSCHAPPEN

Kapelstraat 1, 5401 EC UDEN  
Telefoon: 0413 - 262780

*Voor al uw  
tweewielers  
en  
reparaties*



## WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL. 262620

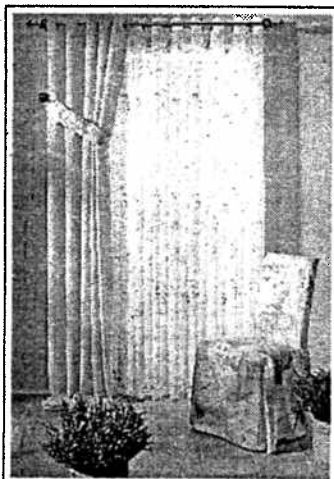
## De Bruin

*verzekeringen*

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden

Telefoon (0413) 330.999, Telefax (0413) 253.204

*Alle verzekeringen  
en financiële diensten*

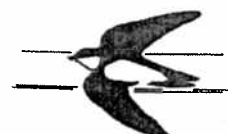


- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat



VAN DER HEIJDEN

Piusplein 2  
5402 EA Uden  
Telefoon  
0413-250510



VOOR SPORTIEVE KLEDING

# W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **mannenmode**

Keihard.....  
de bergachtigste



De leadville collectie heeft archeologen in de Braziliaanse jungle en op de Himalaya zonder problemen over scherpe rotspunten en gladde gletsjers geholpen.

Een blokje om met de hond wordt nu wel erg comfortabel.

E X C L U S I E V E D E A L E R

The  
**Rockport**  
COMPANY

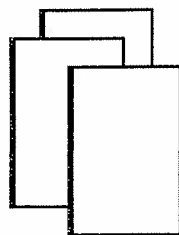
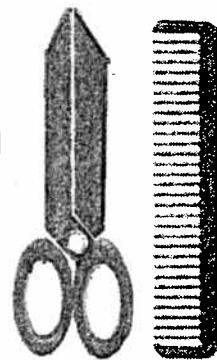
**ZEGERS SCHOENEN**

ORANJESTRAAT 3 — UDEN

MOLENWIEKEN 40 — VEGHEL

HERENKAPSALON  
**Léon de Bie**

Lieve Vrouwenplein 9  
5401 AS Uden  
Tel. 04132-62728



boekhandel  
bert van der heijden

Sacramentsweg 4 • 5401 GR Uden • Tel. 0413-260907



# ACTIVITEITEN TAAKGROEPEN VOGELWACHT UDEN E.O.

## HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dia-lezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal taakgroepen, te weten:

### 1. TAAKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

**Coördinator Peter van de Braak, tel.: 0413-253586**

### 2. TAAKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverzwaluwenwand op de voormalige grindafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverzwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverzwaluwenwand en observatiehut. Voor geïnteresseerden heeft men een gratis brochure beschikbaar waarin alle details zijn vermeld.

**Coördinator Jan-Willem Hermans, tel.: 0413-269804**

### 3. TAAKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de taakgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Daarnaast worden alle broedgegevens geregistreerd en aan de betreffen de instanties doorgegeven. Het geven van advies en voorlichting behoort eveneens tot de taken.

**Coördinator John Hermans, tel.: 0413-272777**

### 4. TAAKGROEP NESTKASTEN

Deze taakgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals kool-, pimpel- en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Een onderdeel van de activiteiten vormt het inventariseren en administreren van alle broedgevallen.

**Coördinator Henk van den Acker, tel.: 0413-263523**

### 5. TAAKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een vijftal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van kasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk en boomvalk.

**Coördinator Pieter van der Voort, tel.: 0413-263292**

### 6. TAAKGROEP WINTERVOEDERING

De leden van deze taakgroep komen alléén in actie bij uitzonderlijke weersomstandigheden, zoals bij strenge vorst over een langere periode of een dik sneeuwdek. Pas dan kunnen een aantal vogelsoorten onze hulp gebruiken. Op verschillende plaatsen in het buitengebied wordt dan bijgevoerd. De taakgroep legt contacten met diverse instanties die het voedsel verstrekken en bepaalt waar en wanneer bijgevoerd moet worden.

**Coördinatie Bestuur Vogelwacht, tel.: 0413-269804**

### 7. TAAKGROEP CLUBBLAD/PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujsel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de activiteiten binnen de vereniging, waarbij diverse leden de pen ter hand nemen om vogelverhalen met anderen te delen. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de vele activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in kranten, radio en televisie.

**Coördinator Peter Noy, tel.: 0413-251691**

### 8. TAAKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven in en rond Uden. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt daartoe een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

**Coördinator Willem Peters, tel.: 0413-252529**

